

ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ Ο.Η.Ε. ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Κέντρο Έρευνας και Τεκμηρίωσης

Writenet Paper No. 6/2000

ΣΟΥΔΑΝ :

Το Εθνικό και Διεθνές Πλαίσιο της Εμφύλιας Σύγκρουσης και η Επίλυσή της

Του Korwa G. Adaar

Τμήμα Πολιτικών Επιστημών / Τομέας Διεθνών Σπουδών
Πανεπιστήμιο Rhodes, Νότιος Αφρική

Ιούλιος 2000

Το Writenet είναι ένα δίκτυο Ερευνητών και Συγγραφέων για Ζητήματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Αναγκαστικών Πληθυσμιακών Μετακινήσεων και Πολιτικών Συγκρούσεων. Έχει δημιουργηθεί από την Practical Management (UK).

e-mail: writenet@gn.apc.org

Το παρόν έγγραφο έχει στηριχθεί κυρίως σε δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, αναλύσεις και σχόλια. Παρατίθενται όλες οι πηγές. Η παρούσα έκθεση δεν είναι και δεν σκοπεύει να είναι εξαντλητική όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης στη χώρα που αναλύεται ούτε αποφασιστική για τους ισχυρισμούς ασύλου των αιτούντων την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα. Οι απόψεις που εκφράζονται είναι του συγγραφέα και όχι κατ' ανάγκη του Writenet ή της Υπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες.

ISSN 1020-8429

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
1. Εισαγωγή	3
2. Οικονομική κατάσταση	4
3. Κοσμικός και Ισλαμικός Αραβισμός	4
3.1 Οι Πρωταγωνιστές του Εμφύλιου Πολέμου	5
4. Ένοπλες δυνάμεις και στρατιωτικός εξοπλισμός	8
4.1 Τα επαναστατικά κινήματα : η στρατιωτική ισχύς τους και οι προμηθευτές τους σε στρατιωτικό εξοπλισμό	11
5. Η σχέση της παραγωγής πετρελαίου και του σουδανικού εμφύλιου πολέμου	14
6. Οι πρόσφυγες του Σουδάν	20
7. Τάσεις επίλυσης της κρίσης	22
7.1 Εσωτερική διάσταση	22
7.2 Εξωτερική διάσταση	23
7.3 Περιφερειακή διάσταση: Η ειρηνευτική διαδικασία της Διακυβερνητικής Αρχής για την Ανάπτυξη (IGAD)	23
8. Συμπέρασμα	25
Οι απόψεις των πρωταγωνιστών του εμφύλιου πολέμου του Σουδάν (σχεδιάγραμμα)	27
Ακρωνύμια	28

1. Εισαγωγή

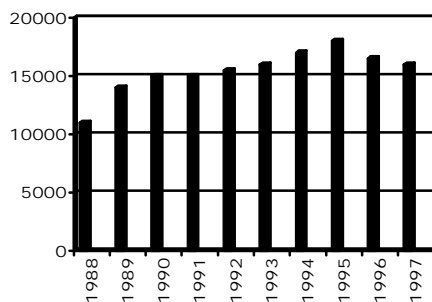
Από το 1955, ένα χρόνο πριν την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του, αλλά περισσότερο από το 1983, το Σουδάν έχει βυθιστεί σε έναν ασταμάτητο εμφύλιο πόλεμο που έχει στοιχίσει τη ζωή σε περισσότερους από 2.000.000 ανθρώπους και έχει προκαλέσει την εκτόπιση 4.000.000 πολιτών ως προσφύγων. Παρόλη τη διάρκειά της και τις συνέπειές της η εμφύλια σύγκρουση στο Σουδάν είναι σήμερα η πιο ξεχασμένη ανθρώπινη τραγωδία του κόσμου. Και ενώ στον εμφύλιο πόλεμο εμπλέκονται κυρίως η κυβέρνηση του Σουδάν και τα αντάρτικα κινήματα του Νότου και των Οροπεδίων της Νουβίας, οι εδαφικοί και οι προσωπικοί ανταγωνισμοί καθώς και οι διαφορές μεταξύ των ανταρτών πυροδοτούν ενδο – και δια – ανταρτικές στρατιωτικές συγκρούσεις. Από την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του το Σουδάν κυβερνήθηκε από κοινοβουλευτικά (1955-1958, 1964-1969, 1986-1989) και απολυταρχικά στρατιωτικά (1958-1964, 1969-1985 και 1989 έως σήμερα) καθεστώτα με περιορισμένη συμμετοχή των πληθυσμών του νότου της χώρας.

Αν και ο εμφύλιος πόλεμος σηματοδοτείται από τις πολιτικές εξισλαμισμού και αραβοποίησης που υιοθέτησαν εν μέσω διαφωνιών οι σουδανικές κυβερνήσεις, τα βασικότερα αίτιά του πρέπει να αναζητηθούν στα ανταγωνιστικά αιτήματα για κοινωνικο-οικονομικά και πολιτικά δικαιώματα. Οι αντάρτες εκδικούνται για την περιθωριοποίησή τους από την κυβέρνηση του Χαρτούμ. Με τα χρόνια οι σουδανοί πρόκριτοι χρησιμοποίησαν την κρατική και ισλαμική νομοθεσία, τη *sharí'a*, ως εργαλείο ελέγχου της εξουσίας. Ο πληθυσμός του νοτίου Σουδάν πιστεύει ότι οι πολιτικές για την εθνική ταυτότητα και ενότητα που εφαρμόζουν οι σουδανικές κυβερνήσεις μπορούν να παγιωθούν μόνον εάν η άρχουσα τάξη αποδεχθεί και υιοθετήσει την πολιτική του χωρισμού της θρησκείας από το κράτος. Η υιοθέτηση αυτής της πολιτικής θα διαταράξει τις κυρίαρχες εσωτερικές σχέσεις κέντρου – περιφέρειας που είναι εγγενείς στη νομοθεσία της *sharí'a* και θα θέσει τα θεμέλια μιας κοινωνίας στηριγμένης στην ισότητα των δικαιωμάτων κατά τα προβλεπόμενα στο σύνταγμα της χώρας. Όπως συμβαίνει και με άλλες συγκρούσεις που έχουν ξεσπάσει σε επιρρεπείς στις διενέξεις περιοχές της Αφρικής η εμφύλια διαμάχη του Σουδάν έχει περιφερειακή, αφρικανική και παγκόσμια διάσταση, που περιπλέκει τις δυνατότητες επίλυσής της. Η παρούσα μελέτη δι-αφωτίζει την εθνική, περιφερειακή, ηπειρωτική και παγκόσμια διάσταση της σουδανικής εμφύλιας κρίσης και της επίλυσής της.

2. Οικονομική Κατάσταση

Στις δεκαετίες του 1980 και του 1990 το Σουδάν ήταν η τρίτη υπερχρεωμένη χώρα της υπο-σαχαρικής Αφρικής μετά τη Νιγηρία και την Ακτή του Ελεφαντοστού, εξαιρουμένης της Νοτίου Αφρικής. Όμως, το 1997 το συνολικό εξωτερικό χρέος του Σουδάν υπερέβη τα 16 δισεκατομμύρια δολάρια κατατάσσοντας τη χώρα στη δεύτερη θέση μετά τη Νιγηρία, της οποίας το εξωτερικό χρέος ανερχόταν στα 28 δισεκατομμύρια δολάρια.

Σουδάν: Συνολικό Εξωτερικό Χρέος¹

(σε εκατομμύρια δολάρια)

Στο πιο πάνω γραφικό αναδεικνύεται το σταθερά αυξανόμενο με τα χρόνια χρέος του Σουδάν, εξέλιξη που ανάγκασε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να το απειλήσει με αποβολή το 1997. Το χρέος του Σουδάν δεν συνίσταται μόνο στο υψηλό ποσοστό πληθωρισμού που ανερχόταν από το 1985 έως το 1996 κατά μέσο όρο στο 83% και το 1996 στο 133%, αλλά επίσης στο υψηλό μηνιαίο κόστος εξυπηρέτησης των δανείων που εκτιμάται ότι ανερχόταν το 1999 σε 4.500.000 \$. Ο εμφύλιος πόλεμος που στοιχίζει στην κυβέρνηση πλέον του 1.000.000 \$ ημερησίως επιβάρυνε τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η χώρα. Υπ' αυτές τις συνθήκες συνέχισε να αυξάνει το έλλειμμα του Σουδάν από 500.000.000 \$ το 1995 σε 827.000.000 \$, 828.000.000 \$ και 957.000.000 \$ το 1996, 1997 και 1998 αντίστοιχα. Οι κυριότεροι εμπορικοί εταίροι του Σουδάν είναι η Σαουδική Αραβία, η Κίνα, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Αίγυπτος και η Ιαπωνία.

3. Κοσμικός και Ισλαμικός Αραβισμός

Η πρωταρχική αιτία του εμφύλιου πολέμου του Σουδάν αφορά στην ισότητα των δικαιωμάτων που είναι εγγενής στην παλαιά αντίληψη του φυσικού δικαίου. Όταν ανακηρύχθηκε η ανεξαρτησία της χώρας οι περισσότεροι σουδανοί οραματίζονταν μια κοινωνία που θα στηριζόταν στην ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών στα κοινωνικό-πολιτισμικά και οικονομικο-πολιτικά δικαιώματα που θα προστατεύονταν από το Σύνταγμα. Όμως, με τα χρόνια οι πολιτικές που ενσωματώθηκαν στο σύνταγμα της χώρας και υλοποίησαν σε διάφορα επίπεδο οι κυβερνήσεις διέψευσαν αυτές τις προσδοκίες. Για να επιβιώσει πολιτικά η άρχουσα ισλαμική τάξη του Σουδάν υιοθέτησε σωρευτικά τη shari'a και το συνεπαγόμενο εξισλαμισμό και εξαραβισμό. Όπως προαναφέρθηκε, η πολιτική δημιούργησε ένα χάσμα ανάμεσα σε μουσουλμάνους και μη μουσουλμάνους που υποστήριζαν την ίδρυση κοσμικού κράτους. Κατά συνέπεια, το κράτος αποτελεί το κέντρο της αμφισβήτησης με φυγόκεντρες συνέπειες διχοτόμησης.

Ενώ η σουδανική ισλαμική άρχουσα τάξη χρησιμοποιεί το κράτος ως εργαλείου ελέγ-

¹ World Bank, African Development Indicators 2000 (Washington DC 2000, σελ. 176).

χου και προαγωγής των κοινωνικο-οικονομικών και πολιτικών συμφερόντων της, οι μη μουσουλμάνοι καθοδηγούμενοι από τα αντάρτικα κινήματα εκλαμβάνουν το κράτος ως μέσο καταστολής και καταπίεσης. Στην περίπτωση αυτή οι σουδανοί του νότου συνδέουν την ασφάλεια και την προστασία τους όχι με το κράτος αλλά με τα αντάρτικα κινήματα. Όμως, είναι ανάγκη να υπογραμμισθεί ότι δεν είναι μη μουσουλμάνοι όλοι οι νοτιο-σουδανοί. Όμοια, δεν είναι μουσουλμάνοι όλοι οι σουδανοί που ζουν στο βορρά. Από τους 35.000.000 σουδανούς 70% είναι μουσουλμάνοι σουνίτες, 25% ανιμιστές (εγχώριες θρησκευτικές πεποιθήσεις) και 5% χριστιανοί (κυρίως στο νότο και στο Χαρτούμ) ενώ οι Μαύροι αποτελούν το 52% του συνολικού πληθυσμού της χώρας, οι Άραβες το 39% και οι Beja το 6%. Οι σουνίτες μουσουλμάνοι ανήκουν κυρίως στις φυλές Baggara (Άραβες), Fur, Masalit, Zaghana, Beja, και στους άραβες του Σουδάν (κυρίως στο βόρειο τμήμα της χώρας). Για την ενίσχυση των πολεμικών προσπαθειών τους κατά των αντάρτικων κινήματων οι κυβερνήσεις του Χαρτούμ αναζητούν την υποστήριξη κυρίως των αραβόφωνων σουδανών και των μουσουλμάνων εν γένει. Αναζητώντας λαϊκό έρεισμα στον αγώνα τους κατά των αντάρτικων κινήματων οι διάφορες σουδανικές κυβερνήσεις, συμπεριλαμβανομένης της κυβέρνησης του προέδρου Bashir αξιοποίησαν την τακτική του Ιερού Ισλαμικού Πολέμου (Jihad). Δεδομένης της περιθωριοποίησής τους και της καταστολής από την οποία υποφέρουν στο όνομα της προαγωγής της shari'a οι σουδανοί του νότου και άλλοι υποστήριξαν την ενσωμάτωση του κοσμικού κράτους στο σύνταγμα. Στο Σουδάν κυριαρχεί η σύγκρουση ανάμεσα στον αποκαλούμενο «μουσουλμανικό σουδανικό ισλαμισμό» και στον «κοσμικό εθνικισμό». Δεν μπορεί βέβαια να υποστηριχθεί ότι όλοι οι μουσουλμάνοι του Σουδάν προσυπογράφουν τη μορφή του εθνικισμού που καλλιεργεί η άρχουσα τάξη. Είναι όμως σημαντικό να επαναληφθεί ότι οι κυβερνήσεις χρησιμοποίησαν με επιτυχία το κράτος για να προάγουν τα συμφέροντά τους στον εμφύλιο πόλεμο. Η θρησκεία, το ισλάμ, αποτελεί πηγή ισχύος και ένωσης στην πατρίδα και μέσο εξασφάλισης της υποστήριξης στο εξωτερικό, ειδικότερα στις μουσουλμανικές χώρες. Το Σουδάν είναι μέλος του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών και του Οργανισμού Ισλαμικής Διάσκεψης. Από το 1998, όταν υιοθετήθηκε το σύνταγμα που ενσωματώνει το εθιμικό δίκαιο shari'a (al-urf) και την εθνική συναίνεση (ijma al-ummah) ως ακρογωνιαίους λίθους της νομοθεσίας, η κυβέρνηση του Σουδάν ενίσχυσε την εφαρμογή του εθιμικού νόμου στους παραβάτες.

3.1 Οι Πρωταγωνιστές του Εμφύλιου Πολέμου

Προκειμένου να στηρίξει τις στρατιωτικές επιχειρήσεις των Σουδανικών Λαϊκών Ενόπλων Δυνάμεων (Sudanese Popular Defence Force – SPDF) που ανέπτυξαν οι διαδοχικές κυβερνήσεις του Σουδάν κατά των αντάρτικων κινήματων, ο πρόεδρος Bashir κύρωσε το 1989 το Νόμο περί Λαϊκής Άμυνας και ίδρυσε ισλαμική εθνοφυλακή, τις Λαϊκές Δυνάμεις Άμυνας (People's Defence Forces – PDF).

Το σημαντικότερο και σταθερότερο απελευθερωτικό κίνημα του νότου από το 1983 είναι το Απελευθερωτικό Κίνημα των Λαών του Σουδάν (Sudan Peoples Liberation Movement – SPLM) και η στρατιωτική του πτέρυγα ο Απελευθερωτικός Στρατός των Λαών του Σουδάν (Sudan Peoples Liberation Army). Οι διαφορές προσωπικότητας και η διαμάχη για τον έλεγχο του SPLM/SPLA μεταξύ του Garang (ενός Dinka) και του Riek Machar (ενός Nuer) οδήγησαν το 1991 στη διάσπαση και στη δημιουργία του Ενωμένου SPLA (ομάδα Nasir υπό τον Machar) και του Κυρίαρχου SPLA (ομάδα Tarit υπό τον Garang). Χιλιάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν και περισσότεροι από 300.000 εκτοπίστηκαν από το 1991 έως το 1993. Η ομάδα Nasir μετονόμασε το Ενωμένο SPLA σε Κίνημα Ανεξαρτησίας του Νοτίου Σουδάν (Southern Sudan Independence Movement – SSIM) και τη στρατιωτική του πτέρυγα σε Στρατό Ανεξαρ-

τησίας του Νοτίου Σουδάν (Southern Sudan Independence Army – SSIA), στον οποίο συγχωνεύθηκαν το 1996 άλλες έξι φατρίες και ίδρυσαν το Ηνωμένο Δημοκρατικό Μέτωπο Σωτηρίας (United Salvation Democratic Front – USDF). Το USDF του Machar δημιούργησε μια στρατιωτική πτέρυγα, τις Ένοπλες Δυνάμεις του Νοτίου Σουδάν (South Sudan Defence Forces – SSDF) και συνεργάστηκε με το Χαρτούμ για να πολεμήσει εναντίον των άλλων αντάρτικων κινήσεων, ειδικότερα του SPLA. Η κυβέρνηση του προέδρου Bashir με κυρίαρχο κόμμα το Εθνικό Ισλαμικό Μέτωπο (National Islamic Front – NIF) αντάμειψε τον Machar διορίζοντάς τον αντιπρόεδρο και επικεφαλής του Συντονιστικού Συμβουλίου για τα Κράτη του Νοτίου Σουδάν (Coordinating Council for the Southern States – CCSS). Ο Kerubino Kuonyin Bol (Dinka), πρώην αντιστράτηγος του SPLA και αντιπρόεδρος του SPLM ίδρυσε μια άλλη ομάδα, το SPLA – Bahg al-Ghazal και προσχώρησε στη Χαρτούμ, στις δυνάμεις του Machar. Ο πρόεδρος Bashir τον διόρισε αντιπρόεδρο του Machar στη διοικητική ιεραρχία του CCSS.

Το 1998, μετά την προσχώρηση του Kerubino Bol στην ομάδα του Garang, ο Lawrence Lual Lual ανέλαβε την ηγεσία της ομάδας Bahg al-Ghazal. Όμως, οι διαφορές ανάμεσα στον Machar και στον Lual οδήγησαν το 1998 στη διάσπαση του USDF και του SPLA Bahg al-Ghazal. Αυτές οι επίμονες εσωτερικές διαφορές των ομάδων κατέληξαν σε περαιτέρω διαφορές που ξέσπασαν το 1999 μεταξύ του Machar και των άλλων διοικητών του SSDF, κυρίως μεταξύ των Gordon Kong (δυνάμεις του Άνω Νείλου), Gatwick Gatkont (Nasir στα σύνορα με την Αιθιοπία) και Gatwick Dhel (δυνάμεις του κρατιδίου Jonglei). Το Φεβρουάριο του 2000 ο Machar παραιτήθηκε από τη θέση του αντιπροέδρου του CCSS και από την αντιστρατηγία του USDF κατηγορώντας την κυβέρνηση NIF του προέδρου Bashir ότι δίσταζε να εφαρμόσει την ειρηνευτική συμφωνία USDF-NIF.

Η Συμφωνία Ειρήνης του 1997 υπογράφηκε από τον στρατηγό Al Zubeir Mohammed Salih, πρώτο αντιπρόεδρο του Σουδάν, τον Dr. Riek Machar Teny – Dhurgon του SSIM/SSIA και τον Kerubino Kuonyin Bol του SSIM/SSIA παρουσία κυβερνητικών αξιωματούχων και ειδικότερα του Ahmed – I - Eltahir, υπουργού και νομικού συμβούλου της προεδρίας και του Dr. Thomas Abwal Chidi, γενικού γραμματέα του SSIM/SSIA καθώς και του Arok Thon Arok του SSIM/SSIA. Η Συμφωνία πρόβλεπε μεταξύ άλλων την επίλυση της εμφύλιας σύγκρουσης με ειρηνικά μέσα, τη διατήρηση της ενότητας του Σουδάν, τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος στο νότο, την εγκαθίδρυση ενός ομοσπονδιακού συστήματος και την υιοθέτηση της shari'a και του εθίμου ως πηγών της νομοθεσίας. Είναι δίκαιο να υπογραμμισθεί ότι σύμφωνα με τις διατάξεις της Συμφωνίας ο Machar και το Κίνημα Ανεξαρτησίας του Νοτίου Σουδάν (SSIM) του οποίου ηγείτο και η στρατιωτική πτέρυγά του, ο Στρατός Ανεξαρτησίας του Νοτίου Σουδάν (SSIA) προσχώρησαν στην κυβέρνηση λόγω της ενσωμάτωσης της shari'a στο σχετικό κείμενο.

Άλλοι αγωνιστές του απελευθερωτικού μετώπου που πολεμούσαν εναντίον ή στο πλευρό των κυβερνήσεων του Χαρτούμ ήσαν μεταξύ άλλων, η Εθνική Δημοκρατική Συμμαχία (National Democratic Alliance – NDA), μια συσπείρωση του SPLM/SPLA, το κόμμα Umma, το Δημοκρατικό Ενωτικό Κόμμα (Democratic Unionist Party – DUP), το Σουδανικό Κομμουνιστικό Κόμμα και η Νόμιμη Διοίκηση του στρατηγού Faithi Ahmed Ali, το Κίνημα Πατριωτικής Αντίστασης του Νοτίου Σουδάν, η Αλληλεγγύη των Οροπεδίων της Νουβίας, το SPLM/SPLA των Οροπεδίων της Νουβίας, οι Ένοπλες Δυνάμεις Equatoria, η ομάδα Anya Nya 2, η Ένωση Σουδανικών Αφρικανικών Κομμάτων και το αντάρτικο murahelin (Άραβες Baggara και κυρίως Rizeiqat, Rufaa al Huj και Misiriya). Όπως η Anya Nya 2 απολάμβανε τη στρατιωτική υποστήριξη του Χαρτούμ έτσι και το αντάρτικο murahelin και το SPLM/των Οροπεδίων της Νουβίας (υπό την ηγεσία του Muhammed Harun Kofi) συνέχιζαν να απολαμβάνουν την υλικο-τεχνική και στρατιωτική υποστήριξη της κυβέρνησης του Εθνικού Ισλαμι-

κού Μετώπου (NIF). Προκύπτει λοιπόν ότι διάφορα αντάρτικα κινήματα υποστήριξαν την κυβερνητική πολιτική του Σουδάν για εξισλαμισμό και κατ' επέκταση νομιμοποίησαν την περιθωριοποίηση των νοτιο-σουδανών. Ακόμα και ο πρόεδρος Numeiri που το 1972 υπέγραψε με τα αντάρτικα κινήματα τις Συμφωνίες της Αντίς Αμπέμπα γρήγορα επαναστράφηκε στην ισλαμική νομοθεσία (shari'a) εξαιτίας της εσωτερικής δυσαρέσκειας και της πίεσης που ασκήθηκε σε εθνικό επίπεδο. Ο πρώην πρωθυπουργός Sadiq al Mahdi (ηγέτης σήμερα της Εθνικής Δημοκρατικής Συμμαχίας) εφάρμοσε καθόλη τη θητεία του την πολιτική του ισλαμικού κράτους.

Οι προοπτικές της εθνικής πολιτικής που ακολουθούν τα εμπόλεμα μέρη περιπλέκονται από την ανάμειξη ξένων παραγόντων. Για παράδειγμα, η Ουγκάντα παρέχει τεχνική και στρατιωτική υποστήριξη στο SPLA. Αντίστροφα, το Σουδάν υποστηρίζει στρατιωτικά το Στρατό Αντίστασης του Λόρδου (Lord's Resistance Army – LRA υπό την ηγεσία του J. Kony) και το Μέτωπο της Δυτικής Όχθης του Νείλου (West Nile Bank Front – WNBFF) που επιχειρούν στο νότιο Σουδάν και πολεμούν κατά της κυβέρνησης του προέδρου της Ουγκάντα Yoweri Museveni. Η Ουγκάντα ήταν ένα από τα λίγα μέλη του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας που το 1998 υποστήριξε ανοικτά το βομβαρδισμό που εξαπέλυσαν οι ΗΠΑ σε φαρμακευτικό εργοστάσιο του Χαρτούμ για το οποίο υπήρχαν υποψίες ότι παρασκεύαζε επικίνδυνα χημικά όπλα. Ενώ το 1997 αποδεκατίστηκε το WNBFF (του στρατηγού Juma Oria), ο LRA με τους 6.000 μαχητές του συνεχίζει να επιχειρεί στις περιοχές του νοτίου Σουδάν που ελέγχει το Εθνικό Ισλαμικό Μέτωπο (NIF) ειδικότερα στις Jebelin Nimule, Kit II και Musito. Η Ουγκάντα διέκοψε τις διπλωματικές της σχέσεις με το Σουδάν το 1995 επειδή θεώρησε τη στάση του Χαρτούμ παρέμβαση στις εσωτερικές της υποθέσεις. Μετά τη διαμεσολάβηση του πρώην αμερικανού προέδρου Jimmy Carter οι πρόεδροι των δύο χωρών, Museveni και Bashir υπέγραψαν το Δεκέμβριο του 1999 στο Ναϊρόμπι ειρηνευτική συμφωνία, που επέτρεψε την απελευθέρωση 72 σουδανών και 20 ουγκαντέζων αιχμαλώτων πολέμου. Το Σουδάν υποστηρίζει στρατιωτικά τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό λόγω των διαφορών που έχει με την Ουγκάντα και της εμπλοκής των στρατευμάτων της στον εμφύλιο πόλεμο της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό. Οι Ένοπλες Δυνάμεις του Λαού της Ουγκάντα (Uganda People's Defence Force – UPDF) μάχονται στο πλευρό των ανταρτών της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό γιατί το καθεστώς του Museveni θεωρεί ότι έτσι εξυπηρετούνται τα εθνικά συμφέροντα της χώρας. Οι UPDF ενεπλάκησαν όχι μόνο σε στρατιωτικές επιχειρήσεις κατά των LRA και WNBFF στο βορρά αλλά επίσης στη Δυτική Ουγκάντα κατά των Συμμαχικών Δημοκρατικών Δυνάμεων (Allied Democratic Forces – ADF) που σταθμεύουν στα σύνορα της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό με την Ουγκάντα. Οι Συμμαχικές Δημοκρατικές Δυνάμεις αποτελούνται από τον Εθνικό Στρατό για την Απελευθέρωση της Ουγκάντα και την Ισλαμική Ομάδα Salaf Tabliq. Ο πρόεδρος Laurent Kabila της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό επισκέφθηκε κατ' επανάληψη το Σουδάν για να ενισχύσει το ηθικό του προέδρου Bashir και να τον υποστηρίξει με τεχνικά και στρατιωτικά μέσα. Αυτή η αλληλεξάρτηση της στρατιωτικής geopolitik δεν αφορά μόνον τις σχέσεις Σουδάν – Ουγκάντα – Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό.

Το 1993, πριν την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Ερυθραίας, το Σουδάν ήταν η βάση των επιχειρήσεων του Απελευθερωτικού Μετώπου του Λαού της Ερυθραίας (Eritrean People's Liberation Front – EPLF) και του Επαναστατικού Μετώπου του Λαού της Αιθιοπίας (Ethiopian People's Revolutionary Front – EPRDF) στα οποία παρείχε τεχνική και στρατιωτική υποστήριξη συνδράμοντάς τα στον απελευθερωτικό τους αγώνα κατά της Αιθιοπίας. Το EPRDF αποτελείτο κυρίως από το Απελευθερωτικό Μέτωπο των Τιγραιών (Tigray People's Liberation Front) και το Απελευθερωτικό Μέτωπο των Oromo (Oromo Liberation Front). Και

ενώ το Σουδάν υποστήριζε τα EPLF και EPRDF οι κυβερνήσεις της Αιθιοπίας παρείχαν στο SPLA τεχνική και στρατιωτική υποστήριξη. Όμως, ο πόλεμος Ερυθραίας – Αιθιοπίας (1998-2000) επέδρασε στη διάσταση της *realpolitik* του σουδανικού εμφύλιου πολέμου. Για παράδειγμα, η Αιθιοπία όχι μόνον επεδίωξε την προσέγγιση με το Σουδάν (οι σχέσεις των δύο χωρών διεκόπησαν το 1995, όταν το Σουδάν κατηγορήθηκε για ανάμειξη στην απόπειρα δολοφονίας του Αιγυπτίου προέδρου Hosni Mubarak που διαπράχθηκε στην Αντίς Αμπέμπα κατά τη Διάσκεψη του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας) αλλά έκλεισε τη βάση του SPLA στην Gambela, στα δυτικά σύνορά της με το Σουδάν. Από την άλλη πλευρά η Ερυθραία υλοποίησε δύο διπλωματικές αποφάσεις απομάκρυνσης από το Σουδάν. Κατ' αρχήν το 1994 διέκοψε τις διπλωματικές της σχέσεις με το Σουδάν λόγω της τεχνικής και στρατιωτικής υποστήριξης που παρείχε στο Απελευθερωτικό Μέτωπο της Ερυθραίας και στον Ισλαμικό Ιερό Πόλεμο της Ερυθραίας (Eritrean Islamic Jihad – EIJ). Δεύτερον, σε μια επίδειξη αποδοκιμασίας για την υποστήριξη που παρείχε το Σουδάν στον EIJ όχι μόνον έκλεισε την πρεσβεία του Σουδάν στην Ασμάρα, αλλά τον Ιούνιο του 1995 παραχώρησε τις εγκαταστάσεις της στην Εθνική Δημοκρατική Συμμαχία. Το 1999, μετά τις διαμεσολαβητικές προσπάθειες του Σουδάν και της Αιθιοπίας συγχωνεύθηκαν δέκα κινήματα της αντιπολίτευσης της Ερυθραίας και δημιούργησαν τη Συμμαχία Εθνικών Δυνάμεων της Ερυθραίας. Επιπλέον, ορθά μπορεί να υποστηριχθεί ότι ο πόλεμος Ερυθραίας – Αιθιοπίας (1998-2000) ευνόησε το Σουδάν γιατί αποδυνάμωσε την τρόικα Ερυθραίας – Αιθιοπίας – Ουγκάντα κατά του Χαρτούμ. Όμως, η Ερυθραία δεν έπαψε να παράσχει τεχνική και στρατιωτική βοήθεια στο SPLA και στο NDA. Από το 1996 η Ταξιαρχία του Νέου Σουδάν του SPLA σταθμεύει στη δυτική Ερυθραία. Άλλα σουδανικά απελευθερωτικά κινήματα που έχουν τις βάσεις τους στην Ερυθραία είναι: Beja Congress, Κόμμα Umma (του πρώην πρωθυπουργού Sadiqal Mahdi, που τώρα ηγείται του NDA), Εθνικό Κόμμα του Σουδάν (πληθυσμοί των Οροπεδίων της Νουβίας), Ομοσπονδιακή Δημοκρατική Συμμαχία του Σουδάν και άλλα.

Αν και οι σχέσεις Σουδάν – Αιγύπτου διάγουν περίοδο ύφεσης λόγω της διαφοράς των δύο χωρών για την περιοχή Halaib που βρίσκεται στην Ερυθρά Θάλασσα, η Αίγυπτος υποστηρίζει εν γένει την πολιτική για ενωμένο Σουδάν, όπως την εννοούν οι κυβερνήσεις του. Όμως η Αίγυπτος δεν συγχωρεί την ένταση του ισλαμικού φονταμενταλισμού στο Σουδάν. Η αιγυπτιακή ηγεσία λαμβάνει υπόψη την εξάρτηση της χώρας από τα νερά του Νείλου, ο οποίος διασχίζει το Σουδάν. Η κυβέρνηση της Αιγύπτου υποστηρίζει σθεναρά ότι ο διαμελισμός του Σουδάν – είτε με απόσχιση είτε με αυτοδιάθεση των λαών – μπορεί να έχει μακροπρόθεσμα αρνητικές επιπτώσεις. Το 2000 η Αίγυπτος άνοιξε πάλι την πρεσβεία της στο Χαρτούμ προκειμένου να διατηρήσει επίσημες σχέσεις με το σουδανικό κράτος. Η πρεσβεία είχε κλείσει το 1995 μετά την απόπειρα δολοφονίας του προέδρου Mubarak. Αυτές οι επιπλοκές του σουδανικού εμφύλιου πολέμου στις εξωτερικές σχέσεις της χώρας σκλήρυναν τις θέσεις των εμπόλεμων ενώ οι εθνικοί και οι ξένοι πρωταγωνιστές υποστηρίζουν ρητά ή σιωπηρά τις πολιτικές που στηρίζονται είτε στη δημιουργία κοσμικού κράτους είτε στον ισλαμικό αραβισμό.

4. Ένοπλες Δυνάμεις και Στρατιωτικός Εξοπλισμός

Από τα επίσημα στατιστικά στοιχεία προκύπτει ότι οι ένοπλες δυνάμεις του Σουδάν είναι οι τέταρτες σε μέγεθος στην Υπο-Σαχαρική Αφρική (εξαιρουμένης της Νοτίου Αφρικής) μετά τη Νιγηρία, την Αιθιοπία και την Αγκόλα. Περισσότεροι από 5.000.000 σουδανοί (ηλικίας 15 έως 49 ετών) από έναν πληθυσμό που το 1999 εκτιμάτο ότι ανερχόταν σε 35.000.000 μπορούν να καταταγούν στις ένοπλες δυνάμεις. Η Εθνοφυλακή των Λαϊκών Δυνάμεων Άμυνας επανδρώνεται κυρίως από τη νέα γενιά. Η Εθνοφυλακή *murahelin* των Λαϊ-

κών Δυνάμεων Άμυνας είναι τμήμα των αποκαλούμενων από την κυβέρνηση φιλικών δυνάμεων (qunwat as-sadiiqa) που πολεμούν κατά των εκτός νόμου στρατιωτικών δυνάμεων ή ανταρτών (Khaawarij). Οι διαδοχικές κυβερνήσεις του Σουδάν χρησιμοποίησαν τις αποκαλούμενες «φιλικές δυνάμεις», κάποιες από τις οποίες προέρχονταν από τον διασπασθέντα Απελευθερωτικό Στρατό των Λαών του Σουδάν (SPLA) για να πολεμήσουν τα αντάρτικα κινήματα. Για να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους οι κυβερνήσεις του Σουδάν συνέχισαν να ενισχύουν σταθερά τις ένοπλες δυνάμεις και να αυξάνουν τις στρατιωτικές δαπάνες.

**Ένοπλες Δυνάμεις του Σουδάν και Στρατιωτικές Δαπάνες
(1985-1988)²**

Έτος	Ένοπλες Δυνάμεις (σε χιλιάδες)	Στρατιωτικές Δαπάνες (σε εκατομμύρια δολάρια)
1985	65	146
1986	59	128
1987	59	197
1988	65	245
1989	65	280
1990	65	204
1991	65	531
1992	82	766
1993	82	304
1994	89	426
1995	90	389
1996	90	405
1997	93	413
1998	94	550
1999	110	610

Όπως καταδεικνύεται στον παραπάνω πίνακα ενώ ο συνολικός αριθμός των ενόπλων δυνάμεων παρέμεινε σχετικά σταθερός από το 1988 έως το 1991 στους 65.000, το 1992 ανέρχόταν σε 82.000 και στη συνέχεια αυξήθηκε το 1995 σε 90.000 και το 1999 σε 110.000. Μετά το πραξικόπημα του 1989 οι στρατιωτικές δαπάνες αυξήθηκαν από 204.000.000 \$ το 1990 σε πλέον των 530.000.000\$ το 1991 και σε 760.000.000 \$ το 1992. Η αύξηση των στρατιωτικών δαπανών συνέπεσε με τις εκτεταμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις που εξαπέλυσε η κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου στο νότιο Σουδάν. Η αύξηση των στρατιωτικών δαπανών συνέπεσε επίσης με τη δραστηριοποίηση των Λαϊκών Δυνάμεων Άμυνας και την αυξημένη εμπλοκή των κρατικών και ιδιωτικών εταιρειών στην παραγωγή πετρελαίου. Υπογραμμίζεται ότι τα σημαντικότερα κοιτάσματα πετρελαίου και ειδικότερα αυτά των Adar, Heglig και Unity βρίσκονται στις αμφισβητούμενες περιοχές του Νοτίου Σουδάν. Η διατήρηση της ασφάλειας, ιδιαίτερα στις πετρελαιοφόρες περιοχές, αποτελεί sine qua non για την κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου.

Ο συνολικός αριθμός των ενόπλων δυνάμεων δεν περιλαμβάνει όσους έχουν στρατολογηθεί στις Λαϊκές Δυνάμεις Άμυνας. Εκτιμάται ότι το 1996 οι έφεδροι των ενόπλων δυνά-

² Πηγές : United States, Arms Control and Disarmament Agency, World Military Expenditures and Arms Transfers, 1990-1994 (Washington DC, 1995) και World Military Expenditures and Arms Transfers, 1996-1999 (Washington DC, 2000).

μεων και της εθνοφυλακής (Λαϊκές Δυνάμεις Άμυνας) ανέρχονταν σε 170.000 και 85.000 αντίστοιχα. Οι παραστρατιωτικές ομάδες των Λαϊκών Ομάδων Άμυνας ακολουθούν υποχρεωτικά στρατιωτική εκπαίδευση και παρακολουθούν μαθήματα ισλαμικής επιμόρφωσης ώστε να προετοιμαστούν για τον Ιερό Πόλεμο (Jihad) κατά των απελευθερωτικών κινήσεων. Χιλιάδες νεαροί, κάποιοι από τους οποίους ανήλικοι, στρατολογούνται στις Λαϊκές Δυνάμεις Άμυνας. Η δημιουργία των Λαϊκών Δυνάμεων Άμυνας το 1989 αποτελεί σαφή εκδήλωση της στρατιωτικοποίησης του κράτους από την κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου υπό την προεδρία του Bashir. Το κράτος παραιτήθηκε από την παραδοσιακή υποχρέωσή του να προστατεύει τους πολίτες του. Περισσότεροι από 2.000 Ιρανοί σύμβουλοι που ζουν στο Σουδάν εκπαιδεύουν τα στελέχη των Λαϊκών Δυνάμεων Άμυνας. Το Ιράν είναι ένας από τους βασικούς προμηθευτές του Σουδάν σε στρατιωτικό εξοπλισμό. Το 1997-1998 παρέδωσε στη σουδανική κυβέρνηση 60 άρματα μάχης. Η παραγωγή της στρατιωτικής βιομηχανίας του Ιράν καθώς και οι εξαγωγές της έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Οι σημαντικότεροι αγοραστές του ιρανικού στρατιωτικού εξοπλισμού είναι τα κράτη της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής. Όμως, από το 1994 ο κυριότερος προμηθευτής οπλικών συστημάτων του Σουδάν είναι η Κίνα. Μεταξύ άλλων το Σουδάν εισάγει στρατιωτικό εξοπλισμό από το Ιράκ, τη Ρωσία, άλλες πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες και χώρες του πρώην Συμφώνου της Βαρσοβίας, τη Γαλλία, τη Νότιο Αφρική, την Ινδία, το Πακιστάν, τη Λιβύη, την Ιορδανία, τη Σαουδική Αραβία, τη Χιλή, την Αιθιοπία, την Υεμένη και το Κατάρ.

Αν και η Κίνα άρχισε να προμηθεύει με όπλα το Σουδάν τη δεκαετία του 1980 η κινέζικη κυριαρχία στις στρατιωτικές εισαγωγές του Σουδάν συμπίπτει με τις εκχωρήσεις δικαιωμάτων σε πετρελαϊκά κοιτάσματα από το Χαρτούμ προς το Πεκίνο στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Για παράδειγμα, από το 1991 έως το 1997 η Κίνα προμήθευσε το Σουδάν μεταξύ άλλου στρατιωτικού εξοπλισμού δύο μεταγωγικά αεροπλάνα (F-7M Airguard), 60 άρματα μάχης, 12 οπλικά συστήματα εδάφους διαφόρων κατηγοριών, 120 ολμοβόλα και 50 ελικόπτερα. Η αγορά αυτού του στρατιωτικού εξοπλισμού χρηματοδοτήθηκε κατά μεγάλο μέρος από το Ιράν. Αναφέρθηκε το 1996 ότι η Κίνα πώλησε στο Σουδάν πυραύλους SCUD αντί 200.000.000\$. Το τίμημα κατέβαλε η Μαλαισία με αντάλλαγμα τις εκχωρήσεις δικαιωμάτων σε κοιτάσματα πετρελαίου στην κυβερνητική εταιρεία Petrolian Nasional Berhad (Petronas). Η Petronas μαζί με την κρατική κινεζική εταιρεία China National Petroleum Company είναι οι σημαντικότεροι μέτοχοι της σουδανικής κοινοπραξίας Greater Nile Petroleum Operating Company.

Οι ρώσικες εξαγωγές στρατιωτικού εξοπλισμού στο Σουδάν ρυθμίζονται από τη διμερή συμφωνία που οι δύο χώρες υπέγραψαν το 1993 και προβλέπει τη ρωσική συμμετοχή στη σουδανική πετρελαϊκή βιομηχανία. Έκτοτε το Σουδάν εισήγαγε στρατιωτικό εξοπλισμό από τη Ρωσία που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων βόμβες Sukhoi, βομβαρδιστικά ελικόπτερα Mi-24, πολεμικά αεροσκάφη MiG – 19 και MiG 21 και ταγκ T-55.

Παρά τις επίσημες διαψεύσεις της νοτιο-αφρικανικής κυβέρνησης του Εθνικού Αφρικανικού Κογκρέσου το Σουδάν συνέχισε να προμηθεύεται κάποια όπλα από αυτή τη χώρα της Αφρικής. Μέρος του στρατιωτικού εξοπλισμού προμηθεύτηκε την περίοδο του apartheid που συχνά υπηρέτουσαν οι εμπειρογνώμονες της Πραιτόρια. Επίσης, μέρος του στρατιωτικού εξοπλισμού προμηθεύονταν το Σουδάν από ιδιωτικές εταιρείες που έδρευαν στη Νότιο Αφρική.

Εκτός από το στρατιωτικό υλικό κυβέρνηση και SPLM/A χρησιμοποίησαν νάρκες εδάφους για να ενισχύσουν τις πολεμικές τους προσπάθειες κατά των απελευθερωτικών κινήσεων. Εκτιμάται ότι στο Σουδάν έχουν διασπαρεί 500.000 έως 2.000.000 νάρκες εδάφους, κυρίως στις περιοχές όπου μαίνεται ο πόλεμος, στο νότο και στα Οροπέδια της Νουβίας,

κατά παράβαση της Σύμβασης του 1997 για την Απαγόρευση των Ναρκών. Οι νάρκες εδάφους που χρησιμοποιήθηκαν στο Σουδάν είναι διαφόρων ειδών: μεταξύ άλλων ιρανικές ΥΜ-III, βελγικές PRB-M-3 ρώσικες TM-57 και TM-46, αμερικάνικες M-15, κινέζικες T-69, βελγικές VS-3.6, αμερικανικές M-14, ισραηλινές No. 4, ρωσικές PMD – 6 M και POM 2-2 και αιγυπτιακές T/79.

Για να ενισχύσει το πολεμικό μέτωπο στο νότο η κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου του προέδρου Bashir – όπως και οι προηγούμενες κυβερνήσεις – υποστήριξαν άλλες αντάρτικες ομάδες κατά του SPLA. Οι κυβερνήσεις του Χαρτούμ πυροδότησαν συχνά συγκρούσεις τόσο στους κόλπους όσο και μεταξύ των αντάρτικων ομάδων. Κάποιες από τις αντάρτικες ομάδες που υποστηρίχθηκαν από την κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου είναι οι Άραβες Baggera, ειδικότερα οι Rizeiqat, Rufaa al Huj και Misiriya, που επιχειρούν στις πλούσιες πετρελαιοφόρες περιοχές Darfur και Kordofan. Αυτές οι ομάδες πολέμησαν είτε μεμονωμένα κατά του SPLA και άλλων επαναστατικών κινήματων είτε με την υποστήριξη των Λαϊκών Δυνάμεων Άμυνας. Συχνά εξαπέλυαν σποραδικές επιθέσεις κατά χωριών καίγοντας σπίτια και υποδουλώνοντας γυναίκες και παιδιά. Για παράδειγμα, το 1997 οι αραβικές αντάρτικες ομάδες κατέστρεψαν χωριά στις περιοχές Godier, Ajibani, Andiring, Mirianta, Timbili, Sabirna, Kasay, Shashta, Kalkuti και Kasia. Άλλες ομάδες που υποστήριξε η κυβέρνηση κατά των επαναστατικών κινήματων είναι το αντάρτικο των Nuer, που υποστηρίζουν οι ομάδες Anya Nya 2, Murle, Toposa και Mandari.

4.1 Τα Επαναστατικά Κινήματα: Η Στρατιωτική Ισχύς τους και οι Προμηθευτές τους σε Στρατιωτικό Εξοπλισμό

Από την ίδρυσή του, το 1983, ο SPLM/SPLA παραμένει ο μόνιμος και κυρίαρχος πρωταγωνιστής μεταξύ των αντάρτικων κινήματων. Λόγω της ηθικής, πολιτικής, τεχνικής και στρατιωτικής υποστήριξης που απολαμβάνει σε εθνικό και διεθνές επίπεδο διαθέτει τη δυνατότητα και την ικανότητα επίθεσης κατά των διαδοχικών θεοκρατικών κυβερνήσεων του Σουδάν. Στρατολογεί τα στελέχη του κυρίως από τις εξής εθνοτικές ομάδες: Nuer, Dinka, Lotuha, Shiluk, Nuba, Anuak, Beja, Fertit, Latuka και Acholi. Μετά την ίδρυσή του, το 1983, ο SPLM/SPLA προέβη σε διοικητικές και οργανωτικές αλλαγές προκειμένου να ενισχύσει τις πολεμικές του προσπάθειες κατά των κυβερνήσεων του Χαρτούμ και να βελτιώσει τα μέσα και τις μεθόδους υποστήριξης των στόχων του. Η Προσωρινή Ανωτάτη Διοίκηση που στη συνέχεια μετονομάστηκε Πολιτικό-Στρατιωτική Ανωτάτη Διοίκηση (Politico-Military High Command – PMHC) του SPLM/SPLA στελεχώθηκε από τους ανώτερους διοικητές του SPLA υποτάσσοντας τις λειτουργίες του SPLM (πολιτική πτέρυγα) στον SPLA (στρατιωτική πτέρυγα). Ο πρόεδρος του κινήματος, στρατηγός John Garang ήταν κυρίαρχη προσωπικότητα που υποκινούσε τα νήματα του πολέμου και της διοίκησης του κινήματος. Την ηγεσία της PMHC συνέδραμαν οι περιφερειακοί διοικητές που ήταν αρμόδιοι για συγκεκριμένες επαρχίες. Στους περιφερειακούς διοικητές υπάγονται οι επαρχιακοί κυβερνήτες και διοικητές και η δικαστική εξουσία.

Προκειμένου να απονείμει δικαιοσύνη στις περιοχές που απελευθερώνει ο SPLM άρχισε να εφαρμόζει από το 1984 ίδια ποινική και πειθαρχική νομοθεσία που προβλέπει την ίδρυση στρατιωτικών δικαστηρίων, περιφερειακών και εκτάκτων. Είναι σημαντικό να υπογραμμισθεί εν προκειμένω η λειτουργία ενός κράτους στους κόλπους ενός άλλου. Ο άνεμος της αλλαγής που φύσηξε στην αφρικανική ήπειρο για εκδημοκρατισμό δεν άγγιξε τον SPLM/SPLA. Το 1991 δημιουργήθηκε εσωτερικό κίνημα στις τάξεις του SPLM/SPLA που υποστήριζε την ανάγκη διαχωρισμού των πολιτικών δραστηριοτήτων και στόχων του SPLM από τη στρατιωτική πτέρυγά του. Η πρώτη σημαντική διάσπαση πραγματοποιήθηκε τον

Απρίλιο του 1994 στην Εθνική Συνέλευση της Chukudum, στο νότιο Σουδάν. Με τις Συμφωνίες της Chukudum αντικαταστάθηκε το Γενικό Συμβούλιο Προσωπικού, η διάδοχη ηγεσία της Πολιτικό-Στρατιωτικής Ανωτάτης Διοίκησης, από το Εθνικό Εκτελεστικό Συμβούλιο. Επιπλέον, με τις ίδιες συμφωνίες υιοθετήθηκε Νέος Νόμος για την Απελευθέρωση των Λαών του Σουδάν (1994) που πρόβλεπε, μεταξύ άλλων, το διαχωρισμό των ενόπλων δυνάμεων από τη διοίκηση ενώ οι αξιωματούχοι του στρατού ενσωματώθηκαν σε επιτροπές ασφάλειας όλων των επιπέδων.

Και ενώ αρχικά οι περισσότεροι από τους στρατιώτες του SPLA προέρχονταν από τη φυλή Nuer, τη δεύτερη μεγαλύτερη εθνοτική ομάδα, με τα χρόνια η πλειοψηφία του Απελευθερωτικού Στρατού των Λαών του Σουδάν (SPLA) ανήκει στη φυλή Dinka. Είναι άγνωστος ο πραγματικός αριθμός όσων πολεμούν υπό τις διαταγές του SPLA. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι είναι ένας από τους πολυπληθέστερους στρατούς της Αφρικής. Στελεχώνεται από περισσότερους από 60.000 στρατιώτες που σε ποσοστό 25% προέρχονται από τις περιοχές της Νουβίας. Ο SPLA επιχειρεί όχι μόνον στις νότιες περιοχές του Σουδάν, αλλά και στο Οροπέδιο της Νουβίας και στα σύνορα Ερυθραίας-Αιθιοπίας. Εκτός από τη Νέα Ταξιαρχία του Σουδάν, που ίδρυσε ο SPLA, και επιχειρεί στα σύνορα Ερυθραίας – Αιθιοπίας, άλλα απελευθερωτικά κινήματα που συχνά αντιμάχονται τις Σουδανικές Ένοπλες Δυνάμεις και τις Λαϊκές Δυνάμεις Άμυνας είναι οι Ένοπλες Δυνάμεις του Κογκρέσου των Beja (Beja Congress Armed Forces – BCAF), οι Συμμαχικές Δυνάμεις του Σουδάν (Sudan Alliance Forces – SAF), οι Απελευθερωτικές Δυνάμεις Umma, και η Νόμιμη Διοίκηση που απαρτίζουν την Εθνική Δημοκρατική Συμμαχία. Ο John Garang ηγείται της Κοινής Στρατιωτικής Επιτροπής της Εθνικής Δημοκρατικής Συμμαχίας. Όπως και στην περίπτωση του SPLM/SPLA στο νότιο Σουδάν και στο Οροπέδιο της Νουβίας, η Εθνική Δημοκρατική Συμμαχία διαθέτει ίδιες στρατιωτικές και διοικητικές δομές που επιβλέπουν τις επιχειρήσεις της και τη λειτουργία της.

Ο SPLM/SPLA και άλλα αντάρτικα κινήματα του Σουδάν απολαμβάνουν την ηθική, πολιτική, τεχνική και στρατιωτική υποστήριξη αρκετών φορέων συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν συλληφθεί από τις Σουδανικές Ένοπλες Δυνάμεις και τις Λαϊκές Δυνάμεις Άμυνας. Με τα χρόνια, ειδικότερα από το 1984 και μέχρι το θάνατό του, ο Roland, ο επονομαζόμενος «μικρός» Rowland, βρετανός πολυεκατομμυριούχος και ιδιοκτήτης της ιδιωτικής επιχείρησης LONHRO, έμπιστος συνεργάτης και φίλος του προέδρου της Κένυας Daniel arap Moi, ήταν από τους βασικότερους οικονομικούς υποστηρικτές του SPLA. Ο Rowland προσχώρησε ως μέλος στον Απελευθερωτικό Στρατό των Λαών του Σουδάν το 1993. Όπως προαναφέρθηκε, οι χώρες που έχουν υποστηρίξει τα απελευθερωτικά κινήματα του νοτίου Σουδάν ήσαν η Κένυα, η Ουγκάντα, η Αιθιοπία, το Ισραήλ και από τη δεκαετία του 1990 η Ερυθραία και οι ΗΠΑ. Εκτός από τις συχνές κοινές στρατιωτικές ασκήσεις που διεξάγουν οι UPDF και SPLA η Ουγκάντα, όπως και η Ερυθραία, έχει παραχωρήσει στον SPLA βάση για ραδιοφωνικές εγκαταστάσεις. Αναφέρεται ότι ο SPLA επωφελείται της τεχνικής υποστήριξης της μυστικής βιομηχανίας όπλων της Κένυας, που βρίσκεται στην Eldoret, στην επαρχία της κοιλάδας Rift. Οι Ένοπλες Δυνάμεις του Κογκρέσου των Beja αντλούν την ισχύ τους από την εθνοτική ομάδα Beja, που ζει κοντά στα σύνορα με την Ερυθραία. Τα στρατηγικά λιμάνια του Σουδάν, το Πορτ Σουδάν και το Suakin βρίσκονται σε περιοχές που θεωρούνται πατρογονικά εδάφη των Beja. Με περισσότερους από 100.000 στρατιώτες και την υποστήριξη της Ερυθραίας οι Ένοπλες Δυνάμεις του Κογκρέσου των Beja αποτελούν πραγματική απειλή για τη σουδανική κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου. Η Ερυθραία παρέχει στρατιωτική υποστήριξη στις Συμμαχικές Δυνάμεις του Σουδάν (Sudan Alliance Forces – SAF) και αναφέρεται ότι μέσω της Ασμάρα διακινούνται στους αντάρτες αμερικανικά όπλα.

Εκτός από την εταιρεία LONHRO του Rowland υπάρχουν και άλλες γνωστές εμπορικές

και μη κυβερνητικές οργανώσεις καθώς και ιδιώτες που ανοικτά ή σιωπηρά υποστηρίζουν τον SPLA. Μια από τις ανθρωπιστικές οργανώσεις που υποστηρίζει οικονομικά τον SPLA είναι η Norwegian People's Aid (NPA), που δραστηριοποιείται στο Νότιο Σουδάν. Αν και η νορβηγική κυβέρνηση σταμάτησε να την χρηματοδοτεί επειδή υποστήριζε τον SPLA οι ΗΠΑ την ενισχύουν ετησίως με περισσότερα από 20.000.000 \$ μέσω της Οργάνωσης των ΗΠΑ για τη Διεθνή Ανάπτυξη (US Agency for International Development – USAID). Μια άλλη νορβηγική οργάνωση που υποστηρίζει οικονομικά τον SPLA είναι η Church Emergency Aid (Kirkens Noedhjelp – Εκκλησιαστική Βοήθεια Έκτακτης Ανάγκης). Η Norwegian People's Aid, που ιδρύθηκε από την Ομοσπονδία των Συνδικάτων της Νορβηγίας το 1939 δραστηριοποιείται στο νότιο Σουδάν από το 1986. Ενισχύεται οικονομικά από τη βρετανική Διεθνή Χριστιανική Αλληλεγγύη (Christian Solidarity International – CSI). Με ενδιαφέρον υπογραμμίζεται ότι η συνεργασία SPLA – NPA φαίνεται να οφείλεται στον εκπρόσωπο τύπου του SPLA, τον Monsour Khalid, που διετέλεσε αντιπρόεδρος της Επιτροπής Brundtland, που ίδρυσε ο Gro Harlem Brundtland (που σήμερα είναι υψηλόβαθμος αξιωματούχος του ΟΗΕ), πρώην πρωθυπουργός της Νορβηγίας το 1987.

Με την υποστήριξη των προαναφερόμενων οργανώσεων και φορέων ο SPLA και άλλα αντάρτικα κινήματα κατάφεραν να αποκρούσουν τις στρατιωτικές επιθέσεις που εξαπέλυσε το Χαρτούμ. Η Airscan, εταιρεία ασφάλειας που εδρεύει στη Φλόριδα εμπλέκεται επίσης στην παράνομη διακίνηση όπλων από την Ουγκάντα στον SPLA. Άλλες γνωστές εταιρείες ασφάλειας που δραστηριοποιούνται στο Σουδάν είναι η βρετανική Sandline International, θυγατρική της νοτιο-αφρικανικής εταιρείας ασφαλείας Executive Outcomes και η αμερικανική στρατιωτική εταιρεία Professional Resources Incorporated. Αυτές οι εταιρείες ασφαλείας παρέχουν την αναγκαία στρατιωτική εκπαίδευση και στις δύο πλευρές των εμπόλεμων. Σε μια προσπάθεια περιορισμού των δραστηριοτήτων των εταιρειών ασφαλείας η κυβέρνηση της Νοτίου Αφρικής υιοθέτησε το 1997 το Νόμο για τις Στρατιωτικές Επιχειρήσεις στην Αλλοδαπή προκειμένου να χαλιναγωγήσει τις επιχειρήσεις των προαναφερόμενων εταιρειών στο εξωτερικό. Στο Νόμο ενσωματώθηκε το από 1977 Πρόσθετο Πρωτόκολλο Ι των Συμβάσεων της Γενεύης, που απαγορεύει τις μισθοφορικές δραστηριότητες. Εκτός από αυτό το Πρωτόκολλο ο Χάρτης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας και ειδικότερα η Σύμβαση για την Εξάλειψη των Μισθοφορικών Σωμάτων στην Αφρική καθώς και η από 1989 Σύμβαση του ΟΗΕ κατά της Στρατολόγησης, της Χρήσης, της Χρηματοδότησης και της Εκπαίδευσης των Μισθοφόρων (που δεν έχει ακόμη αρχίσει να ισχύει) απαγορεύουν τη χρήση μισθοφορικών δυνάμεων.

Ειδικότερα μετά το 1989, όταν κατέλαβε την εξουσία στο Χαρτούμ η κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου, οι ΗΠΑ άρχισαν να υποστηρίζουν περισσότερο ανοικτά αλλά και καλυμμένα τον SPLA και άλλα αντάρτικα κινήματα του Σουδάν. Δικαιολογητική βάση αυτής της αμερικανικής πολιτικής είναι η αντίθεση των ΗΠΑ στο ριζοσπαστικό ισλαμικό φονταμενταλισμό της κυβέρνησης του Χαρτούμ και όχι κατ' ανάγκη η επιθυμία να υποστηρίξουν αυτά καθαυτά τα απελευθερωτικά κινήματα. Σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να κατανοηθεί η παρουσία αξιωματούχων των ενόπλων δυνάμεων των ΗΠΑ στις κοινές στρατιωτικές ασκήσεις που διεξήγαγαν το 1996 η Ουγκάντα, η Ερυθραία και ο SPLA: διαφαίνεται πως στόχος των αμερικανών ήταν ο εκφοβισμός της κυβέρνησης του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου. Επιπλέον, βομβαρδίζοντας στις 20.8.1998 το εργοστάσιο της φαρμακοβιομηχανίας al-Shifa στο Χαρτούμ οι ΗΠΑ εκδήλωσαν κατά τρόπο απτό την πεποίθησή τους ότι το Εθνικό Ισλαμικό Μέτωπο υποστηρίζει τις ριζοσπαστικές ισλαμικές ομάδες, όπως αυτή του Abu Nidal καθώς και τις Hamas, Hezbollah, Gamaat Islamiya και Islamic Jihad. Οι ΗΠΑ υποστήριξαν ότι με το βομβαρδισμό απάντησαν στις ταυτόχρονες τρομοκρατικές βομβιστικές επιθέσεις

κατά των πρεσβειών τους στο Ναϊρόμπι και στο Νταρ Ες Σαλάμ, στις 7.8.1998, οι οποίες στοίχισαν τη ζωή σε 300 ανθρώπους και προκάλεσαν τον τραυματισμό άλλων 5.000 μόνο στο Ναϊρόμπι. Οι ΗΠΑ επέμειναν ότι το εργοστάσιο al-Shifa ανήκει στον Μπιν Λάντεν ο οποίος παρασκεύαζε χημικά όπλα και ειδικότερα τη χημική ουσία EMPTA που είναι συστατικό του παρασκευάσματος VX που πλήττει το νευρικό σύστημα. Στόχος της επιχείρησης Infinite Reach στα πλαίσια της οποίας βομβαρδίστηκαν με πυραύλους Τόμαχοκ το εργοστάσιο al-Shifa και το Αφγανιστάν ήταν η εξάρθρωση της ομάδας του Μπιν Λάντεν που το 1998 στάθμευε στο Αφγανιστάν. Εν προκειμένω τονίζεται ότι οι ΗΠΑ ανησυχούν για την αύξηση του φαινομένου του ισλαμικού φονταμενταλισμού στην περιοχή, και έτσι εξηγείται η υποστήριξη που παρέχουν στον SPLA.

Εκτός από τη στρατιωτική βοήθεια, οι ΗΠΑ παρέχουν επίσης ανθρωπιστική βοήθεια και στις δύο εμπόλεμες πλευρές από το 1988. Η κυβέρνηση Clinton παρέχει ανθρωπιστική βοήθεια μέσω της Πρωτοβουλίας για το Κέρας της Αφρικής που άρχισε να εφαρμόζεται το 1994. Ανάμεσα σε άλλες οργανώσεις που εκδηλώνουν το αμερικάνικο ανθρωπιστικό ενδιαφέρον για το Σουδάν είναι η Ανθρωπιστική Βοήθεια για το Κέρας της Αφρικής της USAID, το Γραφείο Παροχής Ανθρωπιστικής Βοήθειας στις Περιπτώσεις Καταστροφών της USAID, η Μεταβατική Ανθρωπιστική Βοήθεια προς το Σουδάν για Αποκατάσταση (Sudan Transition Assistance for Rehabilitation – STAR), το Γραφείο της USAID για την Αφρική και το Γραφείο Πληθυσμών, Προσφύγων και Μετανάστευσης του Υπουργείου Εξωτερικών. Για παράδειγμα, το οικονομικό έτος 1999 η κυβέρνηση Clinton διέθεσε στο Σουδάν 95.000.000 \$ σε ανθρωπιστική βοήθεια έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένων 2.500.000 \$ που διοχετεύθηκαν μέσω του Γραφείου Παροχής Ανθρωπιστικής Βοήθειας στις Περιπτώσεις Καταστροφών της USAID. Εκτός από 1.000.000 \$ που η οργάνωση STAR διέθεσε στις ελεγχόμενες από τους αντάρτες περιοχές διατέθηκαν άλλα 2.000.000 \$ στις ελεγχόμενες από τον SPLA περιοχές μέσω της χρηματοδότησης της νορβηγικής ανθρωπιστικής οργάνωσης Norwegian People's Aid. Συνολικά, η κυβέρνηση Clinton διέθεσε στο Σουδάν για ανθρωπιστική βοήθεια, συνυπολογιζομένων της βοήθειας σε τρόφιμα και άλλων μορφών υποστήριξης των προσφύγων, περισσότερα από 203.000.000\$. Από το 1989 έως το 1998 οι ΗΠΑ έχουν διαθέσει περισσότερα από 800.000.000 \$ στο Σουδάν υπό μορφή ανθρωπιστικής βοήθειας. Εν προκειμένω υπογραμμίζεται ότι η αμερικάνικη κυβέρνηση παρέχει στο Σουδάν κυρίως ανθρωπιστική και όχι στρατιωτική βοήθεια. Η υπουργός εξωτερικών της χώρας, κυρία Madeleine Albright δήλωσε δημόσια μετά τη συνάντηση που είχε το 1998 στην Ουγκάντα με τον John Garang και τους ηγέτες του NDA ότι οι ΗΠΑ εφαρμόζουν πολιτική απομόνωσης του Σουδάν, δηλαδή της κυβέρνησης του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου.

5. Η Σχέση της Παραγωγής Πετρελαίου και του Σουδανικού Εμφύλιου Πολέμου

Όπως και στην περίπτωση της Αγκόλα και άλλων συρράξεων που χαρακτηρίζουν την κατάσταση πολλών κρατών της Αφρικής, η παραγωγή ορυκτού πλούτου και πετρελαίου αποτελεί το έρεισμα της παρέμβασης ξένων παραγόντων και της υποστήριξης των εμπόλεμων πλευρών. Στο Σουδάν όπου το χρέος υπολογίζεται ότι ανέρχεται στο 250% του ΑΕΠ, η παραγωγή ορυκτού πλούτου και πετρελαίου από ξένες ιδιωτικές και κρατικές εταιρείες καλύπτει τις εγχώριες ανάγκες κατανάλωσης και εξασφαλίζει στο κράτος πόρους για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις που διεξάγει κατά των αντάρτικων κινημάτων. Ενώ το Σουδάν καταναλώνει ημερησίως 30.000 βαρέλια πετρελαίου, εκτιμάται ότι η ημερήσια παραγωγή πετρελαίου αυξήθηκε από 12.000 βαρέλια το 1999 σε 120.000 στις αρχές του 2000. Με βασικό χρηματοδότη την εταιρεία Talisman ολοκληρώθηκε το 1999 η κατασκευή πετρελαιοαγωγού μήκους 1.610 χιλιομέτρων που συνδέει τις πετρελαιοφόρες περιοχές της Heglig (στην

νότια περιοχή Darfur και Kordofan) και τα διυλιστήρια του προέδρου Bashir, νότια του Πορτ Σουδάν καθώς και με τα διυλιστήρια Al-Jayli (70 χιλιόμετρα βόρεια της Χαρτούμ). Το κόστος κατασκευής ανήλθε σε 1 δισεκατομμύριο δολάρια και 600.000.000 \$ αντίστοιχα. Οι εταιρίες που χρηματοδότησαν, κατασκεύασαν και ανέλαβαν τη συντήρηση των πετρελαιοαγωγών είναι μεταξύ άλλων οι Denim Pipeline Construction (Καναδάς), Roll ' n Oil Field Industries (Καναδάς), Mannesmann (Γερμανία), The Europipe Consortium, Weir Pumps (Ηνωμένο Βασίλειο), Techint (Αργεντινή), Allen Power Engineering (Ηνωμένο Βασίλειο) και η κινεζική κυβέρνηση. Άλλες σημαντικές πετρελαιοφόρες περιοχές είναι η Adar (δυτικός Άνω Νείλος) και η Unity (στην περιοχή Bentiu στο κρατίδιο Unity).

Οι εταιρίες εξόρυξης και εκμετάλλευσης του πετρελαίου λειτουργούν υπό την αιγίδα της Greater Nile Petroleum Operating Company, μιας κοινοπραξίας εταιρειών στην οποία συμμετέχουν μεταξύ άλλων εταιρείες της Κίνας, της Μαλαισίας, του Καναδά και του Σουδάν. Αυτές οι εταιρείες έχουν δικαιώματα εκμετάλλευσης των πετρελαιοφόρων περιοχών Adar, Heglig και Unity, που βρίσκονται στο νότιο Σουδάν. Η Chevron, μια από τις πρώτες εταιρείες που δραστηριοποιήθηκε ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 στην εξόρυξη πετρελαίου στο Σουδάν εγκατέλειψε τις επενδύσεις της, ύψους 800.000.000 \$, λόγω των επιθέσεων του SPLA. Άλλες εταιρείες που ασχολήθηκαν με την εξόρυξη πετρελαίου στο Σουδάν στις δεκαετίες του 1960 και του 1970 ήσαν οι Agip, Texas Easter, Sun Oil και Union Texas. Μετά την απομάκρυνση της Chevron από την πετρελαιοφόρα περιοχή Suakin Basin, που βρίσκεται 40 χιλιόμετρα από την Ερυθρά Θάλασσα, η κυβέρνηση του Σουδάν υπέγραψε συμφωνία με τον σαουδάραβα επιχειρηματία Adnan Khashoggi που ίδρυσε την Εθνική Εταιρεία Πετρελαίου του Σουδάν και ανέλαβε την παραγωγή πετρελαίου με αντάλλαγμα 50% επί της εταιρείας και των πάγιων της. Η Chevron πούλησε τις εγκαταστάσεις της στις πετρελαιοφόρες περιοχές Abi Jarga στην Concorp Sudan που άρχισε την παραγωγή πετρελαίου το 1992. Εκτιμάται ότι τα αποθέματα του Σουδάν σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο ανέρχονται σε 700.000.000 βαρέλια και 86 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα αντίστοιχα και αποτελούν το 0,06% των παγκοσμίων αποθεμάτων. Από την παραγωγή του πετρελαίου η κυβέρνηση του Σουδάν εισπράττει ημερησίως 1.000.000 \$, δηλαδή καλύπτει το ημερήσιο κόστος των στρατιωτικών δαπανών.

Η Εκμετάλλευση Πετρελαίου στο Σουδάν

ΚΡΑΤΟΣ	ΚΡΑΤΙΚΕΣ / ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
Αυστρία	OMV-GMBH	Heglig
Γαλλία	ELF-Aquitaine	Heglig
Γαλλία	Totalfina	Unity
ΗΠΑ	Chevron *	Unity
ΗΠΑ	Occidental Petroleum Corporation*	Unity
ΗΠΑ	Texas Eastern*	Unity
ΗΠΑ	Union Eastern *	Unity
Ιράν	National Iranian Gas Company	Unity
Ιταλία	AGIP	Heglig
Ιταλία	ENI	Heglig
Καναδάς	Arakis Energy	Heglig
Καναδάς	State Petroleum Corporation	Heglig
Καναδάς	Talisman	Heglig
Κατάρ	Gulf Petroleum Corporation	Adar
Κατάρ	Gulf International	Adar
Κάτω Χώρες	Royal Dutch Shell	Heglig
Κίνα	China National Petroleum Company	Heglig
Κίνα	Petrochina	Heglig
Μαλαισία	Petroliam Nasional Berhad	Heglig
Μαυρίκιος	GAPCO	Heglig
Νιγηρία	Amni International Petroleum	Suakin
Ρωσία	YUKOS	Adar
Ρωσία	Zarubezh-Neftegasstroï	Adar
Σαουδική Αραβία	Arab Group International	Heglig
Σουδάν	Al-Ghanawa	Melut
Σουδάν	CONCORP	Adar
Σουδάν	National Oil Company of Sudan	Heglig
Σουδάν	SUDAPET	Heglig
Σουηδία	International Petroleum Corporation	Heglig

* Οι εταιρείες αυτές έχουν αποχωρήσει από τον τομέα παραγωγής πετρελαίου στο Σουδάν.

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα στην παραγωγή του σουδανικού πετρελαίου δραστηριοποιούνται κρατικές και ιδιωτικές εταιρείες που επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τη συμπεριφορά των εμπόλεμων πλευρών στον εμφύλιο πόλεμο. Για παράδειγμα, όπως καταδεικνύεται στον πίνακα που αφορά στις στρατιωτικές δαπάνες³ τη δεκαετία του 1990, όταν άρχισαν οι εξαγωγές πετρελαίου, αυξήθηκαν δραματικά οι δαπάνες του σουδανικού κράτους για προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού. Οι στρατιωτικές δαπάνες του Σουδάν αυξήθηκαν από 204.000.000\$ το 1990 σε περισσότερα από 766.000.000 \$ το 1992. Το ποσοστό συμμετοχής της ελεγχόμενης από το κινεζικό κράτος εταιρείας China National Petroleum Company (CNPC) στο μετοχικό κεφάλαιο της κοινοπραξίας Greater Nile Petroleum Op-

³ Βλέπε σελίδα 9.

erating Company που εκμεταλλεύεται τα κοιτάσματα της περιοχής Heglig υπερβαίνει το 40%. Η CNPC, με την επωνυμία Petrochina ελέγχεται σε διεθνές επίπεδο από ιδιωτικές εταιρείες, με τις επενδύσεις της BP Amoco να υπερβαίνουν τα 576.000.000 \$. Η κρατική εταιρεία της Μαλαισίας Petronas συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της Greater Nile Petroleum Operating Company κατά 30%, η Talisman Energy, μια ιδιωτική канаδική εταιρεία κατά 25% και η κρατική εταιρεία του Σουδάν Sudapet κατά 5%.

Υπάρχουν όμως και άλλες κρατικές και ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην εκμετάλλευση του σουδανικού πετρελαίου. Για παράδειγμα, στο μετοχικό κεφάλαιο της Block A η International Petroleum Corporation, που ανήκει στην Lundin Oil AB, μια ιδιωτική σουηδική εταιρεία, συμμετέχει με ποσοστό πλέον του 40%, η Petronas με ποσοστό πλέον του 29%, η OMV – GmbH της Αυστρίας με 26% και η Sudapet με 5%. Υπογραμμίζεται ότι οι εταιρείες εξόρυξης και παραγωγής πετρελαίου δεν ενδιαφέρονται μόνον για τους πόρους που αποφέρει στο Σουδάν η πώληση πετρελαίου, τους οποίους η κυβέρνηση διοχετεύει στην προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, αλλά και για την ασφάλεια. Έτσι, εκτός από τις σουδανικές ένοπλες δυνάμεις και τις φιλο-κυβερνητικές αντάρτικες ομάδες τις πετρελαιοφόρες περιοχές προστατεύουν κινέζοι στρατιώτες, μισθοφόροι από τη Μαλαισία και την Branch Heritage of the South African Executive Outcomes (EO). Η Executive Outcomes επιχειρεί σε χώρες της Αφρικής, της Λατινικής Αμερικής και της Άπω Ανατολής αλλά σε ποσοστό 70% δραστηριοποιείται στην Αφρική. Ενώ αναφέρεται ότι στην Κένυα έχει ιδρύσει εταιρείες συμβούλων ασφαλείας με τον Raymond Moi (το γιο του προέδρου Moi), στο Σουδάν παρέχει υπηρεσίες ασφαλείας στην канаδική πετρελαϊκή εταιρεία Talisman. Όπως και σε άλλες αλληλεξαρτώμενες και περίπλοκες συγκρούσεις της Αφρικής, η εμπλοκή των εταιρειών παραγωγής πετρελαίου όχι μόνο διαιωνίζει τον εμφύλιο πόλεμο αλλά επιδρά άμεσα στην γενικότερη κατάσταση που επικρατεί στη χώρα αφού πολλοί άνθρωποι σκοτώθηκαν ή αναγκάστηκαν να απομακρυνθούν από τους πατρογονικούς τόπους κατοικίας τους που βρίσκονταν στις πετρελαιοφόρες περιοχές της χώρας.

Με περίπου 12,5 δισεκατομμύρια βαρέλια ανεκμετάλλευτου πετρελαίου το Σουδάν είναι ένας από τους μεγαλύτερους πετρελαιοπαραγωγούς του κόσμου. Συνεχίζει να προσελκύει εταιρείες εκμετάλλευσης πετρελαίου που προτίθενται να επενδύσουν στη βιομηχανία του πετρελαίου ανεξάρτητα από τους κινδύνους ασφαλείας που караδοκούν. Η αγορά του σουδανικού πετρελαίου έχει προσελκύσει πρόσφατα αρκετούς ανταγωνιστές. Η ολλανδική Trafigura Beheer BV επικράτησε στην αγορά συμβολαίων των ελβετικών Vitol SA και Glencore International AC και της βρετανικής Arcadia Group PLC. Όπως προαναφέρθηκε η κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου του προέδρου Omar al-Bashir ή οποιαδήποτε άλλη κυβέρνηση του Χαρτούμ θα σκληρύνει τη στάση της στο ζήτημα του νοτίου Σουδάν λόγω της συγκέντρωσης των πετρελαιοφόρων κοιτασμάτων σ' αυτήν την περιοχή της χώρας. Η αύξηση της παραγωγής και των εξαγωγών πετρελαίου θα συνεχίσει να ενισχύει την ικανότητα του Σουδάν να προμηθεύεται στρατιωτικό υλικό. Κατά συνέπεια, δίκαια υποστηρίζεται ότι οι χώρες που δραστηριοποιούνται άμεσα ή έμμεσα μέσω των ιδιωτικών τους εταιρειών στην εξόρυξη και στην εκμετάλλευση του πετρελαίου διαιωνίζουν τον εμφύλιο πόλεμο του Σουδάν. Με εξαίρεση τις αμερικάνικες εταιρείες που αποσύρθηκαν λόγω των κυρώσεων που επέβαλε το Κογκρέσο, οι περισσότερες από τις ευρωπαϊκές χώρες όπως και ο Καναδάς, η Ρωσία, η Κίνα και κάποιες χώρες του Τρίτου Κόσμου πυροδοτούν και συντηρούν τη ξεχασμένη τραγωδία του Σουδάν.

Οι κρατικές και ιδιωτικές εταιρείες της Κίνας και του Καναδά έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο στην παραγωγή του σουδανικού πετρελαίου. Οι канаδικές εταιρείες παρέχουν την αναγκαία τεχνολογία. Κάποιοι από τους διευθύνοντες συμβούλους των εταιρειών πετρε-

λαίου έχουν στενές σχέσεις με την ηγεσία του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου. Για παράδειγμα, ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Arakis Energy, ο Luftar Khan διατηρεί στενούς δεσμούς με το σουδανό υπουργό Εξωτερικής Ασφάλειας, τον Qutbi Mahdi. Οι προσωπικές σχέσεις Khan-Mahdi αποτέλεσαν γόνιμο έδαφος για τη σύσφιξη των σχέσεων της Arakis Energy και της σουδανικής κυβέρνησης. Ο Luftar Khan έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ενθάρρυνση της μαλαισιανής Petronas να αναμειχθεί στην παραγωγή πετρελαίου στο Σουδάν. Πριν παραχωρήσει στην Talisman την εκμετάλλευση και την παραγωγή του πετρελαίου η Arakis επισκεύαζε τα οχήματα των Σουδανικών Λαϊκών Ενόπλων Δυνάμεων και εξασφάλιζε την παροχή ηλεκτρικού και νερού στα στρατόπεδα που βρίσκονταν κοντά στις πετρελαιοφόρες περιοχές.

Υπογραμμίζεται με σημασία ότι οι καλές σχέσεις Σουδάν και Σαουδικής Αραβίας οφείλονται στις εκτεταμένες επενδύσεις στη σουδανική βιομηχανία πετρελαίου από την Arab Group International, της οποίας πρόεδρος είναι ο πρίγκιπας σουλτάνος bin Saud. Οι επενδύσεις της Σαουδικής Αραβίας στο Σουδάν απέκτησαν ιδιαίτερη σημασία από τη δεκαετία του 1970, μετά τις αυξήσεις των τιμών του πετρελαίου που αποφάσισε το 1973 ο ΟΠΕΚ (Organization of Petroleum Exporting Countries). Οι αυξήσεις των τιμών πετρελαίου συνέβαλαν στη δημιουργία σημαντικών οικονομικών πλεονασμάτων στις χώρες του ΟΠΕΚ και στη Σαουδική Αραβία ειδικότερα. Η Faisal Islamic Bank (FIB), που ιδρύθηκε στο Σουδάν το 1974 με το Νόμο για την Faisal Islamic Bank, της οποίας ιδιοκτήτης είναι ο πρίγκιπας Muhammed Ibn Faisal Al Saud είναι σημαντικός επενδυτής της σουδανικής βιομηχανίας πετρελαίου και άλλων τομέων της σουδανικής οικονομίας. Σημαντικά στελέχη του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου διετέλεσαν μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Faisal Islamic Bank, που ώθησε και άλλα πολιτικά κόμματα, όπως το Umma και το Δημοκρατικό Ενωτικό Κόμμα να ιδρύσουν δικές τους ισλαμικές τράπεζες. Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να κατανοηθεί η επιρροή της Σαουδικής Αραβίας στο Σουδάν και ειδικότερα οι επενδύσεις της στην πετρελαϊκή βιομηχανία της χώρας καθώς και η οικονομική υποστήριξη που της παρέχει.

Το στρατηγικό ενδιαφέρον της Κίνας για το Σουδάν στηρίζεται στις άμεσες και μακροπρόθεσμες ανάγκες της σε πετρέλαιο. Έτσι, η Κίνα αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους εμπορικούς εταίρους του Σουδάν. Αν και τα αποθέματά της σε πετρέλαιο ανέρχονται σε 17 δισεκατομμύρια τόνους και η ετήσια παραγωγή της σε αργό πετρέλαιο σε περισσότερους από 150.000.000 τόνους η Κίνα συνεχίζει να εισάγει σημαντικές ποσότητες πετρελαίου για να καλύψει τις εθνικές της ανάγκες. Όχι μόνον απασχολεί 7.000 εργάτες στο πετρελαϊκό πρόγραμμα που εφαρμόζει στο Σουδάν, αλλά αναφέρεται ότι περισσότεροι από 20.000 κινέζοι στρατιωτικά εκπαιδευμένοι έχουν αναπτυχθεί στο Σουδάν για την προστασία των πετρελαιοφόρων περιοχών που εκμεταλλεύονται η China National Petroleum Company και η Petrochina. Η εμμονή της Κίνας να στηρίζει το Σουδάν στο Συμβούλιο Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. αποδεικνύει αναμφίβολα τη σημασία που αποδίδει στις διμερείς σχέσεις της με αυτή τη χώρα. Λόγω αυτής της συνεργασίας η Κίνα ανακόπτει τις πρωτοβουλίες του Συμβουλίου Ασφαλείας να επιβάλει κυρώσεις κατά του Σουδάν. Κατά συνέπεια το πετρέλαιο αποτελεί σημαντικό παράγοντα των κινεζο-σουδανικών εξωτερικών σχέσεων. Η Μαλαισία, όπως και η Κίνα αποτελεί σημαντικό εμπορικό εταίρο του Σουδάν. Όταν το 1997 το Σουδάν απειλήθηκε με αποβολή από Διεθνές Νομισματικό Ταμείο η Μαλαισία κατέβαλε 500.000.000 \$ για να καλύψει το χρέος του. Ήταν η δεύτερη φορά που το Σουδάν απειλήθηκε με αποβολή από αυτόν τον οργανισμό. Το 1993 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αποφάσισε να αποβάλει το Σουδάν επειδή παρέλειψε να καταβάλει 1.6 δισεκατομμύρια δολάρια καθυστερούμενων οφειλών, το μεγαλύτερο χρέος κράτους μέλους του Δ.Ν.Τ.

Όπως προαναφέρθηκε οι επενδύσεις των κρατών της Δύσης και του Τρίτου Κόσμου

στην πετρελαϊκή βιομηχανία του Σουδάν υπονομεύουν την ειρηνευτική διαδικασία. Μόνο οι ΗΠΑ επέβαλαν μετριοπαθείς κυρώσεις κατά της κυβέρνησης του Σουδάν. Μαζί με την Κούβα, το Ιράν, τη Λιβύη, τη Συρία, το Ιράκ και τη Βόρειο Κορέα υπήγαγαν το Σουδάν στο πεδίο εφαρμογής του Αντι-Τρομοκρατικού Νόμου του 1996 που απαγορεύει σε εταιρείες και ιδιώτες να συναλλάσσονται οικονομικά με αυτά τα κράτη. Ειδικότερα, η εμπορική συνεργασία με το Σουδάν ή με την Greater Nile Petroleum Operating Company και τη Sudapet επιφέρει ποινικές κυρώσεις έως 500.000 \$ και 250.000 \$ για εταιρίες και ιδιώτες αντίστοιχα καθώς και δεκαετή κάθειρξη. Σύμφωνα με τον προαναφερόμενο νόμο το Γραφείο Ελέγχου των Κεφαλαίων της Αλλοδαπής του Υπουργείου Οικονομικών έχει την εξουσία να επιβάλει αστικές κυρώσεις έως 110.000 \$ κατά παράβαση. Με ενδιαφέρον όμως υπογραμμίζεται ότι από το πεδίο εφαρμογής του νόμου το Υπουργείο Οικονομικών εξαίρεσε ειδικά τις China National Petroleum Company, Petronas και Talisman που κατέχουν το 95% των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης της Greater Nile Petroleum Operating Company. Σωστά λοιπόν μπορεί να υποστηριχθεί ότι τα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα των ΗΠΑ είναι σημαντικότερα από την επιβολή σκληρών κυρώσεων σε βάρος του Σουδάν. Όπως και για τις υπόλοιπες χώρες και τις ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην εξόρυξη και στην εκμετάλλευση του πετρελαίου στο Σουδάν η κυβέρνηση Clinton συνεχίζει να τιμωρεί τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο Σουδάν.

Αμείωτος παραμένει ο ανείπωτος ανθρώπινος πόνος που προκαλούν οι αναγκαστικές εκτοπίσεις και οι δολοφονίες που διαπράττουν οι σουδανικές Λαϊκές Ένοπλες Δυνάμεις και οι Λαϊκές Δυνάμεις Άμυνας στα πλαίσια των επιχειρήσεων εκκαθάρισης των πλούσιων πετρελαιοφόρων περιοχών για την εξόρυξη και την εκμετάλλευση των κοιτασμάτων. Στο Δυτικό Άνω Νείλο δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν και εκτοπίστηκαν από τις κυβερνητικές δυνάμεις σε χερσαίες στρατιωτικές επιχειρήσεις και σε επιθέσεις από αέρος με ελικόπτερα και βομβαρδιστικά, που είχαν ως στόχο την εκκαθάριση των πετρελαιοφόρων περιοχών. Σε κάποια από τα βομβαρδιστικά ελικόπτερα πιλότοι ήσαν ιρακινοί στρατιώτες. Οι περισσότεροι πληγείσες περιοχές όπου αναφέρεται ότι εξαφανίστηκαν πλέον των 30.000 ανθρώπων είναι μεταξύ άλλων: Bentiu, Guk, Rik, Gumriak, Pariang, Monkien, Langkien, Neny, Duar, Koch, Toic, Viral, Pagaran, Twic, Ruweng, Makuac και Wuncuie. Οι επιχειρήσεις των κυβερνητικών δυνάμεων με την κωδική ονομασία Oil Brigade εντάθηκαν το 1999 και συνέπεσαν με τις εξαγωγές πετρελαίου και την ανακάλυψη περισσότερων κοιτασμάτων πετρελαίου στην περιοχή Bor, νότια των Adar, Unity και Heglig. Εκτός από μια κοινοπραξία της Gulf Oil Company, al-Ghanawa, τρεις άγνωστες канаδικές και ευρωπαϊκές εταιρείες και η Sudapet συνέπραξαν για την εξόρυξη πετρελαίου στην περιοχή Bor. Άλλοι ανταγωνιστές είναι εταιρείες από τη Βρετανία, την Ινδία, την Ιταλία, τη Νέα Ζηλανδία και το Πακιστάν. Η περιοχή Bor καταλαμβάνει έκταση 70.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων και εκτείνεται από τον Άνω Νείλο έως τα ανατολικά σουδανο-αιθιοπικά σύνορα.

Όπως είναι αναμενόμενο οι πετρελαιοφόρες περιοχές αποτελούν τους πρωταρχικούς στρατιωτικούς στόχους των απελευθερωτικών κινημάτων. Για παράδειγμα, το Κογκρέσο των Beja υπό τη διοίκηση του SPLA επιτέθηκε το 1999 και στις αρχές του 2000 στους πετρελαιογωγούς που βρίσκονται στις Athara και Erkowit. Η σουδανική κυβέρνηση στρατολογεί παιδιά κάτω των 18 ετών για τη στελέχωση των Λαϊκών Δυνάμεων Άμυνας murahelin, που προστατεύουν τις πετρελαιοφόρες περιοχές. Η πολιτική του Σουδάν παραβιάζει τη Σύμβαση 138 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για το Κατώτατο Όριο Ηλικίας (1973) που υιοθέτησαν τα 174 κράτη μέλη τον Ιούνιο του 1999 και προβλέπει μεταξύ άλλων το 18^ο έτος της ηλικίας ως το κατώτατο όριο για την απασχόληση. Και ενώ η канаδική εταιρεία Talisman Energy χρησιμοποιεί τους στρατιώτες murahelin των Λαϊκών Δυνάμεων Άμυνας για την

προστασία των πετρελαϊκών κοιτασμάτων που εκμεταλλεύεται, η σουηδική εταιρεία International Petroleum Corporation χρησιμοποιεί εκπαιδευμένους αντάρτες Nuer. Η παραγωγή πετρελαίου στο Σουδάν όχι μόνον έχει περιπλέξει την εξέλιξη του εμφύλιου πολέμου αλλά έχει δημιουργήσει έναν φαύλο κύκλο όπου τόσο η κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου όσο και τα απελευθερωτικά κινήματα έχουν εμπλακεί σε παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

6. Οι Πρόσφυγες από το Σουδάν

Πλέον του 80% του πληθυσμού του Νοτίου Σουδάν είναι είτε εσωτερικά εκτοπισμένοι είτε πρόσφυγες σε άλλες χώρες, ειδικότερα στις όμορες. Τουλάχιστον ένας στους πέντε νοτιο-σουδανούς έχει χάσει τη ζωή του λόγω του εμφύλιου πολέμου με το συνολικό αριθμό των απωλειών να υπερβαίνει τον αντίστοιχο των αμάχων οιασδήποτε ένοπλης σύρραξης από τον Δεύτερο Παγκόσμιο και εντεύθεν και το σύνολο των θυμάτων της 200χρονης αμερικανικής ιστορίας. Ο εμφύλιος πόλεμος του Σουδάν είναι ο μακροβιότερος του κόσμου.

Πρόσφυγες από το Σουδάν σε Όμορες Χώρες

Έτος	Δημοκρατία της Κεντρικής Αφρικής	Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	Αιθιοπία	Κένυα	Ουγκάντα
1996	30.000	100.000	70.000	30.000	200.000
1997	32.000	60.000	60.000	40.000	160.000
1998	35.000	30.000	60.000	45.000	170.000

Ενώ ο συνολικός αριθμός των σουδανών προσφύγων παραμένει σχετικά σταθερός στη Δημοκρατία της Κεντρικής Αφρικής, στην Αιθιοπία, στην Κένυα και στην Ουγκάντα, το 1997 και το 1998 μειώθηκε δραστικά στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Πιθανότατα, οι περισσότεροι πρόσφυγες αναχώρησαν από αυτήν τη χώρα ασύλου λόγω του εμφύλιου πολέμου που ξέσπασε σ' αυτήν και κατέφυγαν την ίδια περίοδο στην Ουγκάντα. Υπογραμμίζεται ότι τα στατιστικά στοιχεία διαφέρουν ανάλογα με την πηγή.

Την ίδια περίοδο, δηλαδή από το 1996 έως το 1998, το Σουδάν δέχθηκε πρόσφυγες από τις γειτονικές χώρες. Για παράδειγμα, φιλοξένησε περισσότερους από 395.000, 365.000 και 360.000 πρόσφυγες από τις γειτονικές χώρες το 1996, 1997 και 1998 αντίστοιχα. Οι πρόσφυγες από την Ερυθραία, 340.000, 320.000 και 320.000 το 1996, 1997 και 1998 αντίστοιχα, αποτελούν την πρώτη σε μέγεθος ομάδα προσφύγων. Περισσότερες από 20 διεθνείς και τοπικές ανθρωπιστικές μη κυβερνητικές οργανώσεις παρείχαν τις υπηρεσίες τους στο Νότιο Σουδάν. Αν και δραστηριοποιούνται μεμονωμένα, τη δράση τους συντονίζει η Επιχείρηση του ΟΗΕ Lifeline Sudan. Από την έδρα του στο Ναϊρόμπι της Κένυας, όπου ιδρύθηκε το 1989, διανέμει καθημερινά ανθρωπιστική βοήθεια σε τρόφιμα ύψους 1.000.000 \$, ποσό που αντιστοιχεί στην ημερήσια δαπάνη που καταβάλλει η σουδανική κυβέρνηση σε στρατιωτικό εξοπλισμό για να διατηρήσει τις θέσεις της στο νότο της χώρας. Περισσότεροι από 60.000 άνθρωποι πεθαίνουν κατά μέσο όρο ετησίως στο Σουδάν, ενώ αναφέρεται ότι το 1988 και το 1998 οι θάνατοι ανήλθαν σε 250.000 και 200.000 αντίστοιχα. Τη δεκαετία του 1990 η κυβέρνηση απαγόρευσε τις πτήσεις της Επιχείρησης του ΟΗΕ Lifeline Sudan και της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού προς το νότιο Σουδάν από το Χαρτούμ, El Obeid και Lokichokio (Κένυα). Οι περιορισμοί αυτοί επιδείνωσαν την ανθρώπινη δυστυχία στο νότιο Σουδάν. Εκτός από τους σουδανούς που κατέφυγαν στις γειτονικές χώρες άλλοι ζήτησαν άσυλο στην Ευρώπη και στη Βόρειο Αμερική. Για παράδειγμα από το 1990 έως το

1995 περισσότεροι από 10.000 ζήτησαν άσυλο στην Ευρώπη (Γερμανία, Ολλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο κατέγραψαν το 1995 43%, 22% και 15% των αιτήσεων ασύλου αντίστοιχα). Ο αριθμός των σουδανών αιτούντων άσυλο στη Βόρειο Αμερική παραμένει σταθερός, ανερχόμενος στους 600 ετησίως. Στον Καναδά υποβάλλονται οι περισσότερες αιτήσεις. Από το 1990 έως το 1995 οι ευρωπαϊκές χώρες, ο Καναδάς και οι ΗΠΑ αναγνώρισαν το καθεστώς του πρόσφυγα σε 1.560, 1.500 και 650 σουδανούς αντίστοιχα.

Έχουν ευρέως τεκμηριωθεί ο ανθρώπινος πόνος που προκαλούν και οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διαπράττουν όλα τα εμπόλεμα μέρη, με κυριότερα θύματα τα παιδιά και τις γυναίκες. Εν προκειμένω, τονίζεται ότι ενώ αυτήν την περίοδο της πολιτισμικής ανάπτυξης της ανθρωπότητας επανεμφανίστηκε στο Σουδάν δουλεία όμοια με αυτήν που άνθισε από τον 16^ο έως τον 19^ο αιώνα ο ΟΗΕ, ο Οργανισμός Αφρικανικής Ενότητας και τα ισχυρά έθνη της γης παρακολουθούν παθητικά την κατάσταση χωρίς να αναλαμβάνουν συντονισμένη και οργανωμένη δράση για την εξάλειψη του φαινομένου. Στην κατάθεσή του στην Υπο-Επιτροπή για την Αφρική της Επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων της Γερουσίας των ΗΠΑ, ο Roger Winter, διευθυντής της Επιτροπής των ΗΠΑ για τους Πρόσφυγες συνέστησε στον ΟΗΕ και στις ΗΠΑ να προετοιμαστούν να ανακηρύξουν το νότιο Σουδάν «ανθρωπιστική αυτόνομη ζώνη» ώστε να επιτραπεί η διανομή της ανθρωπιστικής βοήθειας με ή χωρίς τη συγκατάθεση της ηγεσίας του Εθνικού Ισλαμικού Κόμματος. Και παρότι η άποψη αυτή είναι αντίθετη με τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ και παραβιάζει κανόνες του διεθνούς δικαίου η κατάσταση στο νότιο Σουδάν απαιτεί αποτελεσματική δράση και τη μεγαλύτερη προσοχή του ΟΗΕ.

Το Σουδάν έχει υπογράψει τόσο τη Σύμβαση του 1926 για την Καταπολέμηση της Δουλείας όσο και τη Συμπληρωματική Σύμβαση του 1956 για την Κατάργηση της Δουλείας, του Δουλεμπορίου, των Θεσμών και των Πρακτικών που ομοιάζουν με τη Δουλεία. Απαντώντας σε ψήφισμα που υιοθέτησε το 1995 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ η σουδανική κυβέρνηση συνέστησε το 1996 ειδική επιτροπή για να διερευνήσει υποθέσεις δουλείας και εξαφανίσεων. Ανεξάρτητα από την άρνηση της κυβέρνησης για την εμφάνιση του φαινομένου της δουλείας αρκετές εκθέσεις επιβεβαιώνουν ότι ανθεί στο Σουδάν. Για παράδειγμα, η οργάνωση Διεθνής Χριστιανική Αλληλεγγύη, που εδρεύει στην Ελβετία, έχει δαπανήσει από το 1995 πάνω από 1.000.000 \$ για να απελευθερώσει σκλάβους που απήχθησαν από φίλα προσκείμενες στο Εθνικό Ισλαμικό Μέτωπο αντάρτικες ομάδες *murahelin*. Η οργάνωση καταβάλλει ως λύτρα 50\$ ανά άτομο ενώ το ποσό που καταβάλλει κάθε φορά εξαρτάται από το φύλο και την περιοχή. Επειδή η Διεθνής Χριστιανική Αλληλεγγύη υποστήριξε τον SPLA και δημοσιοποίησε την έκθεσή της για τη δουλεία στο Σουδάν η κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου πέτυχε σε συνεργασία με την Κίνα την αποβολή της από τη θέση του παρατηρητή στον ΟΗΕ.

Η περιοχή που πλήττεται περισσότερο από τις απαγωγές δούλων από τους άραβες *Baggara* είναι η επαρχία *Bahr El Ghazal* στην οποία κατοικούν κυρίως μέλη της φυλής *Dinka*. Οι σχετικές αναφορές επιβεβαιώνονται από τον Ειδικό Απεσταλμένο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου στο Σουδάν, *Leonardo Franco*. Κυρίως λόγω της πίεσης που άσκησαν μεταξύ άλλων η UNICEF και η οργάνωση *Save the Children* η κυβέρνηση του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου συγκρότησε το 1999 στο Υπουργείο Δικαιοσύνης Επιτροπή για την Εξάλειψη της Απαγωγής Γυναικών και Παιδιών προκειμένου να ασχοληθεί με το ζήτημα της δουλείας. Όμως, όλες οι εμπόλεμες πλευρές της σύγκρουσης έχουν εμπλακεί σε πράξεις δουλείας. Όλα αυτά, τα ανθρωπιστικής φύσης προβλήματα που οφείλονται στον πόλεμο, καθώς και η αλληλεξάρτηση των κρατικών και προσωπικών συμφερόντων περιπλέκουν, μεταξύ άλλων, κάθε πρόοδο για την επίλυση της εμφύλιας κρίσης.

7. Τάσεις Επίλυσης της Κρίσης

Ανεξάρτητα από την ανθρώπινη τραγωδία που ζουν όλοι οι σουδανοί αντιμετωπίζουν τη χώρα τους ως σημείο αναφοράς της ταυτότητάς τους. Επειδή το Σουδάν βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση και κυρίως επειδή τμήματα της χώρας ελέγχονται από τα αντάρτικα κινήματα μπορεί να χαρακτηριστεί ως «μισό κράτος» ή ως «αδύναμο κράτος» στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Όπως προαναφέρθηκε οι νοτιο-σουδανοί και οι Νούβιοι, μεταξύ άλλων, θεωρούν ότι το κράτος απειλεί την επιβίωσή τους. Γι' αυτό τα απελευθερωτικά κινήματα αποτελούν το επίκεντρο της ασφάλειας για τον πληθυσμό που υποφέρει συνεχώς από την τρομοκρατία του κράτους. Από την άλλη πλευρά, το κράτος αποτελεί το επίκεντρο της αμφισβήτησης για τους εμπλεκόμενους στη σύγκρουση, καθένας από τους οποίους υποστηρίζει διαφορετική άποψη για την επίλυσή της. Με την πάροδο των ετών, ειδικά από τη δεκαετία του 1980, οι διάφορες πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν σε διμερή και πολυμερή βάση για την επίλυση της εμφύλιας κρίσης απέτυχαν να θέσουν τέλος στον εμφύλιο πόλεμο που σπαράσσει τη χώρα.

7.1 Εσωτερική Διάσταση

Όπως προαναφέρθηκε η διάσπαση που επήλθε το 1991 στους κόλπους του SPLM/SPLA με την εμπλοκή των John Garang και Riek Machar προκάλεσε συχνές σοβαρές συγκρούσεις μεταξύ του SPLA του Garang και του SSIM/SSIA του Machar. Η σοβαρότερη σύγκρουση μεταξύ των δύο κινήματων ξέσπασε το 1992 – 1993 και προκάλεσε το θάνατο περισσότερων των 20.000 ανθρώπων και την εκτόπιση περισσότερων των 300.000 κυρίως Nuer και Dinka, ειδικότερα στις περιοχές Ayad, Kongor και Waat της Επαρχίας Jonglei, του αποκαλούμενου «Φονικού Τριγώνου Jonglei».

Οι παραδοσιακοί αρχηγοί των φυλών των Nuer και των Dinka έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στην επίλυση των συγκρούσεων των δύο κοινοτήτων, κυρίως στην ένωση του SPLA και Anya Nya 2, που πραγματοποιήθηκε το 1986-1987. Αυτή η πρωτοβουλία «Ανθρώπου προς Άνθρωπο» όπου εμπλέκονται αρχηγοί, γυναίκες και εκπρόσωποι θρησκευτικών θεσμών, ειδικότερα του Συμβουλίου Εκκλησιών του Νέου Σουδάν, συνέβαλε στη δεκαετία του 1990 στη συμφιλίωση των εμπόλεμων φατριών. Η προαναφερόμενη πρωτοβουλία επίλυσης των συγκρούσεων συνέβαλε επίσης στην ανάπτυξη της αλιείας, της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και του εμπορίου και διευκόλυνε την ίδρυση συνοριακών δικαστηρίων και την απελευθέρωση των απαχθέντων γυναικών και παιδιών.

Η Συμφωνία Wunlit Dinka Nuer που συνήφθη τον Ιανουάριο του 1999 με τη μεσολάβηση του Συμβουλίου Εκκλησιών του Νοτίου Σουδάν και χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα STAR αποτελεί το καλλίτερο παράδειγμα της πρωτοβουλίας «Ανθρώπου προς Άνθρωπο» για την επίλυση των διαφορών. Η Συμφωνία Wunlit υπογράφηκε από 300 αρχηγούς των Dinkas και των Nuers παρουσία του διοικητή του SPLA Salva Nior (Dinka από την περιοχή Gorgial) και του αρχιεπισκόπου Caesar Mazzolari της Καθολικής Διακονίας του Rumbek. Το Συμβούλιο Εκκλησιών του Νέου Σουδάν επιδόθηκε έκτοτε στην διεύρυνση της εφαρμογής της ειρηνευτικής διαδικασίας «Ανθρώπου προς Άνθρωπο» και συνέβαλε στη σύναψη της Συμφωνίας Waat – Lou Nuer που υπογράφηκε το Νοέμβριο του 1999 από τους αρχηγούς των Nuers στην περιοχή του Άνω Νείλου.

Παρόμοιες πρωτοβουλίες του Συμβουλίου Εκκλησιών του Νοτίου Σουδάν και των αρχηγών οδήγησαν τον Ιούνιο του 1999 στην προσέγγιση των αφρικανών αγροτών Masalit και των νομάδων αράβων εμπόρων βοοειδών που ζουν στο κράτος του δυτικού Darfur. Η επιτυχία του Συμβουλίου Εκκλησιών του Νοτίου Σουδάν στην συμφιλίωση Dinkas και Nuers ήταν αποτέλεσμα σειράς συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν από το 1994 έως το 1998

και συνέβαλαν στη συμβίωση των λαϊκής βάσης αρχηγών και των δύο πλευρών. Για παράδειγμα με τη βοήθεια του Ειρηνευτικού Μεσολαβητή Telar Deng συναντήθηκαν το 1998 στην Lokichokio (στα σύνορα Κένυας και Σουδάν) αρχηγοί, γέροντες, γυναίκες και θρησκευτικοί ηγέτες των δύο κοινοτήτων. Βάσει της αποκαλούμενης Nuer-Dinka Loki Συμφωνίας υπογράφηκε το 1999 το Σύμφωνο Wunlit το οποίο αποτέλεσε τη βάση για ό,τι περιγράφει ο Telar Deng ως «ειρηνευτικό κίνημα από τους ανθρώπους για τους ανθρώπους με σταθερά λαϊκά θεμέλια».

Αλλά και οι εκκλησίες έχουν τα προβλήματά τους. Το Συμβούλιο Εκκλησιών του Νέου Σουδάν καθώς και η Εκκλησία Οικουμενικής Δράσης στο Σουδάν κατηγόρησαν τις νοτιο-αφρικανικές φονταμενταλιστικές χριστιανικές κυβερνήσεις, ειδικότερα την Frontline Fellowship του Peter Hammond ότι στο νότο ευνοούν τους χριστιανούς σε βάρος των μουσουλμάνων. Ειδικότερα, το Συμβούλιο Εκκλησιών του Νέου Σουδάν και η Εκκλησία Οικουμενικής Δράσης στο Σουδάν κατηγόρησαν την Frontline Fellowship και άλλους νοτιο-αφρικανούς χριστιανούς φονταμενταλιστές (κυρίως νοτιο-αφρικανούς στρατιωτικούς και λευκούς από τη Ζιμπάμπουε) ότι κατανοούσαν τα προβλήματα του νότου αποκλειστικά με όρους θρησκευτικούς, μια διάκριση που οι σουδανικές εκκλησίες προσπάθησαν επίμονα να αποφύγουν. Η Εκκλησία Οικουμενικής Δράσης στο Σουδάν δεν υποστηρίζει τους μισθοφόρους της Frontline Fellowship και το στρατιωτικό εξοπλισμό που οι νοτιο-αφρικανικές θρησκευτικές μη κυβερνητικές οργανώσεις προμηθεύουν τους αντάρτες του νότου μέσω της Ουγκάντα. Η Εκκλησία Οικουμενικής Δράσης στο Σουδάν εξέφρασε τις επιφυλάξεις της για την CARE International και την World Vision γιατί θεωρεί ότι αυτές οι δύο μη κυβερνητικές οργανώσεις προάγουν στο Σουδάν την αμερικάνικη εξωτερική πολιτική. Με ετήσιο προϋπολογισμό 20.000.000 \$ η Εκκλησία Οικουμενικής Δράσης στο Σουδάν συνδέεται με την Caritas International και την Action by Churches Together, μη κυβερνητικές οργανώσεις που εδρεύουν στην Ελβετία.

7.2 Εξωτερική Διάσταση

Αν και η εκτός Σουδάν ειρηνευτική διαδικασία επικεντρώθηκε από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 στο πλαίσιο της Διακυβερνητικής Αρχής για την Ανάπτυξη (IGAD – Intergovernmental Authority on Development) υπάρχουν και άλλες πρωτοβουλίες που πρέπει να εξεταστούν. Μια από τις πρώτες πρωτοβουλίες που αποτέλεσε την απαρχή της συμφιλίωσης του John Garang με τον Riek Machar μετά τη διάσπαση του 1991 ήταν το συμπόσιο του 1993 που οργανώθηκε από κοινού από την Υπο-Επιτροπή του Αμερικάνικου Κογκρέσου για την Αφρική και το Ινστιτούτο Ειρήνης. Όμως η Διακήρυξη της Ουάσιγκτον στην οποία κατέληξε δεν οδήγησε στην ειρήνευση. Σημαντικό έλλειμμα της Διακήρυξης της Ουάσιγκτον ήταν η απουσία κάθε μηχανισμού παρακολούθησης, εφαρμογής και συμμόρφωσης των εμπλεκόμενων στη σύρραξη μερών με όσα συμφωνήθηκαν. Η διπλωματική πρωτοβουλία που ανέλαβε το 1995 ο πρώην πρόεδρος των ΗΠΑ Jimmy Carter και οδήγησε σε προσωρινή παύση πυρός τα αντάρτικα κινήματα και τις κυβερνητικές δυνάμεις επέτρεψε στην ομάδα του να εργαστεί στην αποκατάσταση οικολογικών προβλημάτων και στον εμβολιασμό των παιδιών του νοτίου Σουδάν. Οι διαμεσολαβητικές ειρηνευτικές προσπάθειες της Αιγύπτου και της Λιβύης καθώς και οι Γύροι της Abuja που πραγματοποιήθηκαν στην πρωτεύουσα της Νιγηρίας το 1992-1993 δεν έπεισαν τον πρόεδρο Bashir να σταματήσει τον πόλεμο.

7.3 Περιφερειακή Διάσταση: Η Ειρηνευτική Διαδικασία της Διακυβερνητικής Αρχής για την Ανάπτυξη (IGAD)

Η Διακυβερνητική Αρχή για την Ξηρασία και την Ανάπτυξη (IGADD – Intergovernmental

tal Authority on Drought and Development) που ιδρύθηκε το 1986 και αργότερα μετονομάστηκε Διακυβερνητική Αρχή για την Ανάπτυξη (IGAD) είναι ο καθοριστικός παράγοντας της ειρηνευτικής διαδικασίας στο Σουδάν. Ο αρχικός σκοπός της IGAD ήταν να χειριστεί ενδημικής φύσης οικολογικά (ξηρασία και απερίωση) και ανθρωπιστικά προβλήματα της περιοχής. Όμως, στις αρχές της δεκαετίας του 1990 άλλαξε ο ρόλος της και άρχισε πλέον να ασχολείται με την επίλυση, την πρόληψη και τη διαχείριση των πολεμικών συγκρούσεων. Ο ρόλος της IGAD στην επίλυση των συγκρούσεων στο Κέρασ της Αφρικής αναγνωρίστηκε επίσης από την κυβέρνηση του Σουδάν που το 1990 την κάλεσε να διαδραματίσει ενεργότερο ρόλο στην ειρηνευτική διαδικασία στο νότιο Σουδάν. Η αποδοχή από το Σουδάν των μηχανισμών επίλυσης των συγκρούσεων που εφαρμόζει η IGAD και η άποψη ότι αποτελεί τη βέλτιστη επιλογή για τη συμφιλίωση των εμπολέμων ενίσχυσε το ρόλο της έναντι άλλων διαμεσολαβητών. Παρείχε επίσης στην IGAD την ευκαιρία να προάγει «αφρικανικές υπο-περιφερειακές λύσεις» σε «αφρικανικά υπο-περιφερειακά προβλήματα», ένα φαινόμενο που εμφανίστηκε στη μαύρη ήπειρο της μετα-ψυχροπολεμικής εποχής.

Η IGAD διαπραγματεύθηκε μια ολοκληρωμένη πρόταση επίλυσης της κρίσης που υιοθετήθηκε το 1994 με Διακήρυξη Αρχών. Η Διακήρυξη αυτή περιλάμβανε τις περισσότερες επιλογές πολιτικής που είχαν ακολουθήσει το Σουδάν και τα αντάρτικα κινήματα. Η συνάντηση της IGAD το 1992 στο Ναϊρόμπι, στην οποία παρευρέθηκαν μεταξύ άλλων αντιπρόσωποι της σουδανικής κυβέρνησης, του SPLM/SPLA (ομάδα Garang) και του SPLM/SPLA (ομάδα Machar) ήταν συνέχεια των προηγούμενων που είχαν συγκληθεί τον Αύγουστο του 1989 στην Αντίς Αμπέμπα, το Δεκέμβριο του 1989 στο Ναϊρόμπι, το Μάιο και τον Ιούνιο του 1992 και τον Απρίλιο και το Μάιο του 1993 στην Abuja και τον Ιανουάριο του 1992 στη Φρανκφούρτη. Η Διακήρυξη Αρχών πρόβλεπε, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα των λαών του νοτίου Σουδάν στην αυτό-διάθεση, τη διατήρηση της ενότητας της χώρας, ομοσπονδιακό, κοσμικό και δημοκρατικό κράτος. Η Διακήρυξη Αρχών μπορεί να ερμηνευθεί ως θρίαμβος των απελευθερωτικών κινήματων του νότου αφού υιοθέτησε το διαχωρισμό θρησκείας – κράτους.

Η υιοθέτηση της Διακήρυξης Αρχών από την Εθνική Δημοκρατική Συμμαχία μετά τη Συμφωνία της Chukuchum του 1994 και τη Διακήρυξη της Ασμάρα του 1995 διέυρνε την ειρηνευτική διαδικασία της IGAD έναντι άλλων μερών που ενδιαφέρονταν για τη σύγκρουση που μαίνεται στο νότιο Σουδάν. Εκτός από τα αντάρτικα κινήματα πολλές μη κυβερνητικές και διεθνείς κυβερνητικές οργανώσεις έχουν υιοθετήσει τη Διακήρυξη Αρχών της IGAD. Πρόκειται μεταξύ άλλων για το Συμβούλιο Εκκλησιών του Νοτίου Σουδάν, το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, την CARE International, τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα, την Οργάνωση των ΗΠΑ για τη Διεθνή Ανάπτυξη (USAID), τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, το Φόρουμ των Συνεργατών της IGAD (στο οποίο συμμετέχουν ΗΠΑ, Καναδάς, Νορβηγία, Ιταλία, Βρετανία και Κάτω Χώρες), το Συνασπισμό για την Ειρήνη στο Κέρασ της Αφρικής, την Ομάδα Εργασίας για Κέρασ – Καναδάς, τον Οργανισμό Αφρικανικής Ενότητας και τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Υπογραμμίζεται ότι όχι μόνον διευρύνθηκε ο ρόλος της IGAD, που νομιμοποιήθηκε σε διεθνές επίπεδο αλλά επίσης για πρώτη φορά συμφωνήθηκε η αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών για το νότιο Σουδάν. Τονίζεται όμως ότι παρότι το Χαρτούμ υπέγραψε το 1997 τη Διακήρυξη Αρχών, το Εθνικό Ισλαμικό Μέτωπο επιμένει ότι το έγγραφο δεν είναι νομικά δεσμευτικό για την κυβέρνηση. Η υιοθέτηση της ισλαμικής νομοθεσίας (shari'a) από το σουδανικό σύνταγμα του 1998 αποτελεί οπισθοδρόμηση στην ειρηνευτική διαδικασία της IGAD.

Οι CARE International, Γιατροί Χωρίς Σύνορα, Oxfam και Save the Children σε συνάντηση με τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. υπογράμμισαν τη σημασία ενίσχυ-

σης και συμπλήρωσης της ειρηνευτικής διαδικασίας της IGAD. Το 1998, στην όγδοη συνέλευση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών στην Harare τονίστηκε ο ρόλος της IGAD στο σουδανικό εμφύλιο πόλεμο, ενώ οι νοτιο-σουδανοί υπογράμμισαν ότι το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών δεν μπορεί να συμμετέχει στη «διεθνή συνωμοσία σιωπής για τη γενοκτονία που τελέστηκε στο νότιο Σουδάν». Σε συνάντηση που συγκάλεσαν στο Ναϊρόμπι το 1998 οι αρχηγοί των εκκλησιών της περιοχής των Μεγάλων Λιμνών και του Κέρατος της Αφρικής εκπρόσωποι μεταξύ άλλων της Παναφρικανικής Διάσκεψης Εκκλησιών, του Εθνικού Συμβουλίου Εκκλησιών της Κένυα και του Συμβουλίου Εκκλησιών του Νοτίου Σουδάν καθώς και αντιπρόσωποι του SPLM/SPLA και της κυβέρνησης του Σουδάν κάλεσαν όλα τα μέρη να αναγνωρίσουν την IGAD ως το επίκεντρο της επίλυσης της εμφύλιας διαμάχης που μαίνεται στο Σουδάν.

Ενώ από το 1983, οπότε άρχισε η δεύτερη φάση του εμφύλιου πολέμου οι διαδοχικές κυβερνήσεις του Σουδάν ακολούθησαν πολιτική εξισλαμισμού η ηγεσία του Εθνικού Ισλαμικού Μετώπου έχει αποδεχθεί τη Διακήρυξη Αρχών της IGAD. Τα αντάρτικα κινήματα έχουν επίσης υιοθετήσει τη Διακήρυξη Αρχών και την ίδρυση ενός κοσμικού και δημοκρατικού κράτους. Αν και τα κόμματα Υμμα και Δημοκρατικό Ενωτικό αποδέχονται τη Διακήρυξη της IGAD, τονίζεται ότι όπως και άλλα αντάρτικα κινήματα του νοτίου Σουδάν εκφράζουν ευαισθησία στην ιδέα της αυτοδιάθεσης των λαών του νοτίου Σουδάν.

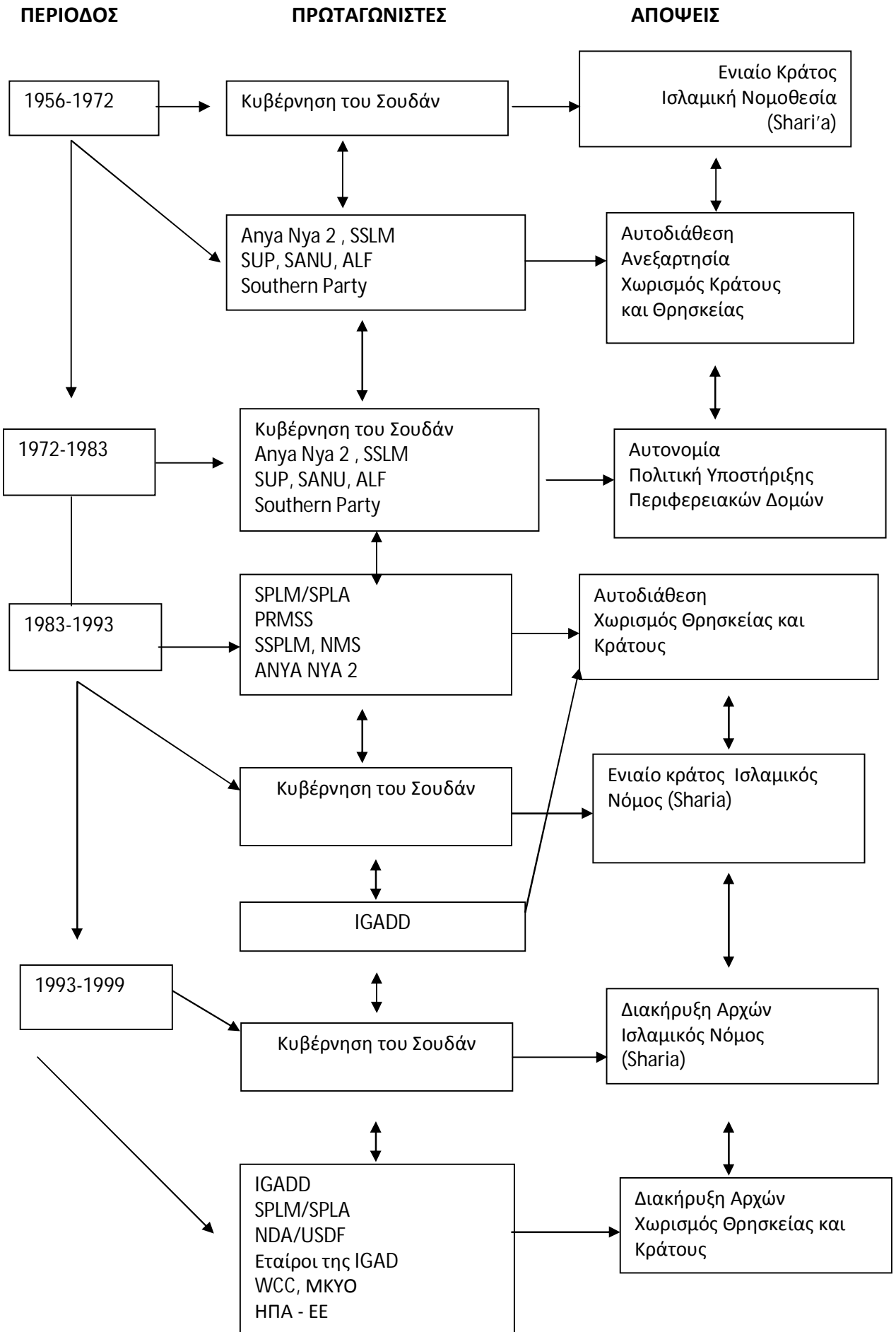
8. Συμπέρασμα

Ο σουδανικός εμφύλιος πόλεμος επηρεάζεται από τα διαπλεκόμενα συμφέροντα κρατικών και μη κρατικών παραγόντων. Στην παρούσα μελέτη καταδεικνύεται ότι ο κύριος λόγος της σύγκρουσης στο Σουδάν είναι η περιθωριοποίηση των νοτιο-σουδανών και η πολιτικοποίηση της ισλαμικής νομοθεσίας ως κέντρων ελέγχου του κράτους. Έτσι, αναπτύχθηκαν ανταγωνισμοί μεταξύ των πολιτικών του κοσμικού κράτους που πρεσβεύουν τα απελευθερωτικά κινήματα και του ισλαμισμού και αραβισμού που υποστηρίζουν οι σουδανικές κυβερνήσεις. Βιώσιμη ειρήνη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί στο Σουδάν χωρίς την εγκαθίδρυση κοσμικού κράτους. Επιπλέον, είναι σαφής η σχέση της αύξησης των στρατιωτικών δαπανών με την παραγωγή και την εξαγωγή του πετρελαίου. Δίκαια υποστηρίζεται ότι κρατικές και ιδιωτικές πετρελαϊκές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο Σουδάν διαιωνίζουν τη σύγκρουση. Ειδικότερα, η *realpolitik* και τα εθνικά συμφέροντα άλλων κρατών εμποδίζουν την πραγμάτωση της ειρήνης στο Σουδάν με συνέπεια τις απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, τις εσωτερικές εκτοπίσεις πληθυσμών, τη διαφυγή των προσφύγων και άλλες σχετικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για να πετύχει η ειρηνευτική διαδικασία της IGAD πρέπει να εξεταστούν και να ληφθούν υπόψη διάφορες συστάσεις.

Πρώτον, ο Ο.Η.Ε., ο Οργανισμός Αφρικανικής Ενότητας και άλλες διεθνείς κυβερνητικές οργανώσεις πρέπει να επιβάλλουν αυστηρές κυρώσεις στο Σουδάν, ομοίου επιπέδου με τις οικονομικές και στρατιωτικές κυρώσεις που είχαν επιβάλει στις κυβερνήσεις της πολιτικής του *apartheid* της Νοτίου Αφρικής. Δεύτερον, είναι αναγκαίο να αφαιρεθεί από τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο Σουδάν το δικαίωμα εξόρυξης και εκμετάλλευσης του ορυκτού και πετρελαϊκού πλούτου της χώρας. Δεν εξυπηρετεί κανένα σκοπό η απόφαση της κυβέρνησης Κλίντον να υιοθετήσει το μέτρο επιβολής κυρώσεων σε εταιρείες και επιχειρηματίες που διατηρούν οικονομικές συναλλαγές με το Σουδάν, όταν ταυτόχρονα η εφαρμογή του δεν είναι απόλυτη και προβλέπει εξαιρέσεις. Τρίτον, είναι σημαντικό οι συνεργάτες της IGAD, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα και άλλοι δωρητές να αναπτύξουν συνεπείς, ολοκληρωμένες και συνεκτικές πολιτικές για το Σουδάν, στο όνομα των «πολιτικών προϋποθέσεων». Τέλος, για την επιτυχία της ειρηνευτικής διαδικασίας της

IGAD πρέπει όλα τα μέρη εντός και εκτός Σουδάν να υποστηρίξουν μια υγιή και δραστήρια κοινωνία πολιτών. Η ενεργή εμπλοκή του Ο.Η.Ε. θα αποτελέσει την κινητήρια δύναμη για την ειρηνευτική διαδικασία στο Σουδάν.

**ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ
ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΟΥ ΣΟΥΔΑΝ (από το 1956 έως σήμερα)**

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ADF	Allied Democratic Forces	Συμμαχικές Δημοκρατικές Δυνάμεις
BCAF	Beja Congress Armed Forces	Ένοπλες Δυνάμεις του Κογκρέσου Beja
CCSS	Coordinating Council for the Southern States	Συντονιστικό Συμβούλιο για τα Κράτη του Νοτίου Σουδάν
CSI	Christian Solidarity International	Διεθνής Χριστιανική Αλληλεγγύη
DUP	Democratic Unionist Party	Δημοκρατικό Ενωτικό Κόμμα
EIJ	Eritrean Islamic Jihad	Ισλαμικός Ιερός Πόλεμος της Ερυθραίας
EPLF	Eritrean People's Liberation Front	Απελευθερωτικό Μέτωπο του Λαού της Ερυθραίας
EPRDF	Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front	Επαναστατικό Δημοκρατικό Μέτωπο του Λαού της Αιθιοπίας
LRA	Lord's Resistance Army	Στρατός Αντίστασης του Λόρδου
NDA	National Democratic Alliance	Εθνική Δημοκρατική Συμμαχία
NIF	National Islamic Front	Εθνικό Ισλαμικό Μέτωπο
PDF	People's Defence Forces	Λαϊκές Δυνάμεις Άμυνας
SAF	Sudan Alliance Forces	Συμμαχικές Δυνάμεις του Σουδάν
SPDF	Sudanese Popular Defence Force	Σουδανικές Λαϊκές Ένοπλες Δυνάμεις
SPLA	Sudan People's Liberation Army	Απελευθερωτικός Στρατός των Λαών του Σουδάν
SPLM	Sudan People's Liberation Movement	Απελευθερωτικό Κίνημα των Λαών του Σουδάν
SSDF	South Sudan Defence Force	Ένοπλες Δυνάμεις του Νοτίου Σουδάν
SSIA	Southern Sudan Independence Army	Στρατός Ανεξαρτησίας του Νοτίου Σουδάν
SSIM	Southern Sudan Independence Movement	Κίνημα Ανεξαρτησίας του Νοτίου Σουδάν
UPDF	Uganda People's Defence Force	Ένοπλες Δυνάμεις του Λαού της Ουγκάντα
USAID	US Agency for International Development	Οργάνωση των ΗΠΑ για τη Διεθνή Ανάπτυξη
USDF	United Salvation Democratic Front	Ηνωμένο Δημοκρατικό Μέτωπο Σωτηρίας
WNBF	West Nile Bank Front	Μέτωπο της Δυτικής Όχθης του Νείλου